

Návrh projektu nestátní mateřské školy ve Zlíně

Nikola Lukešová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola LUKEŠOVÁ**
Osobní číslo: **H10095**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh projektu nestátní mateřské školy ve Zlíně**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše o problematice soukromého sektoru mateřských škol.

Studium odborné literatury se zaměřením na síťování nestátních mateřských škol a vymezení principů jednotlivých druhů alternativních mateřských škol.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti zřizování a definování jednotlivých alternativních mateřských škol.

Příprava praktické aplikační části - návrh projektu nestátní mateřské školy.

Zhodnocení návrhu, diskuze, možné postupy v síťování nestátních mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CARLGREN, Frans. Výchova ke svobodě: pedagogika Rudolfa Steinera. 1. vyd. Praha: Baltazar, 1991. ISBN 80-900307-2-6.

EDEROVÁ, Margot, Eva MUROŇOVÁ a Tomáš Cyril HAVEL. Aby malé bylo velké: náboženská výchova předškolních dětí v mateřských školách a ve farnostech. 1. vyd. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-86953-23-6.

KAPLÁNEK, Michal. Výchova v salesiánském duchu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0126-7.

PRŮCHA, Jan. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. 191 s. ISBN 978-80-7178-999-4.

VALENTA, Jiří. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: [právní stav] k 1. 4. 2007. Olomouc: ANAG, 2007. 655 s. Práce-mzdy-pojištění. ISBN 978-80-7263-387-6.

ZELINA, Miron. Alternativne školstvo: alternativne školy, alternativna pedagogika, alternativne pedagogické koncepcie a smery. 1. vyd. Bratislava: IRIS, 2000, 255 s. ISBN 80-88778-98-0.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

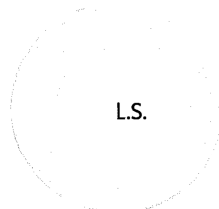
23. ledna 2014

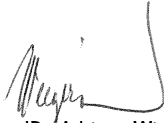
Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 23. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30.4.2014

Milada Ambrožová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užívá-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez věcného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybnějičho projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce aplikačního typu pojednává o náležitostech zřízení soukromé mateřské školy ve Zlíně. Teoretická část definuje rozdíly mezi státními a soukromými školami, jednotlivými druhy alternativních škol a popisuje legislativní úkony předcházející zřízení nové soukromé mateřské školy. Praktická aplikační část je návrh projektu konkrétní soukromé mateřské školy s alternativním školním vzdělávacím programem.

Klíčová slova:

nestátní škola, soukromá škola, mateřská škola, alternativní vzdělávací programy, zřizování soukromých mateřských škol

ABSTRACT IN ENGLISH

This applicational bachelor's thesis discusses the requirements of establishing a private kindergarden in Zlín. The theoretical part defines the differences between state and private schools, between different types of alternative schools and describes the legal steps that precede the establishing of new private kindergarden. The practical part is a project proposal for a specific private kindergarden with an alternative educational program.

Keywords:

private school, kindergarden, alternative educational programs, establishing of private kindergarden

Chtěla bych poděkovat zejména doc. PaedDr. Adrianě Wiegerové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce a za podnětné a věcné rady a připomínky.

Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, díky jejichž spolupráci mohla být vypracována závěrečná evaluace projektu.

Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze bakalářské práce a elektronická verze nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Nikola Lukešová

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ROZDÍLNOST STÁTNÍCH A NESTÁTNÍCH ŠKOL	12
1.1 STEJNÉ PODMÍNKY PRO STÁTNÍ I NESTÁTNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	12
2 ALTERNATIVNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY	14
2.1 KLASICKÉ ALTERNATIVNÍ ŠKOLY	15
2.1.1 Waldorfská škola.....	15
2.1.2 Škola montessori	18
2.2 CÍRKEVNÍ ŠKOLY	19
2.2.1 Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta	20
2.2.2 Salesiáni Dona Bosca	21
2.3 DALŠÍ INSPIRACE.....	25
3 AKTUÁLNÍ SITUACE VE ZLÍNĚ	28
3.1 DŮLEŽITÉ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	30
3.2 NABÍDKA PŘEDŠKOLNÍCH ZAŘÍZENÍ VE ZLÍNĚ	31
3.2.1 Přehled městských mateřských škol.....	31
3.2.2 Soukromá a církevní předškolní zařízení.....	33
3.3 NÁVRH MOŽNÝCH ŘEŠENÍ	34
4 ZAKLÁDÁNÍ SOUKROMÝCH MATEŘSKÝCH ŠKOL	36
4.1 LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ	36
4.1.1 Založení právnické osoby	36
4.1.2 Zápis do rejstříku škol a školských zařízení	36
4.1.3 Finanční zázemí	37
4.1.4 Pedagogické zázemí	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 NÁVRH PROJEKTU A ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU MATEŘSKÉ ŠKOLY	40
5.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE MATEŘSKÉ ŠKOLY	40
5.2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE	41
5.3 CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY	43
5.4 KONKRÉTNÍ ALTERNATIVNÍ PEDAGOGICKÉ PRVKY	46
5.4.1 Waldorfská pedagogika.....	46
5.4.2 Montessori pedagogika	46
5.4.3 Salesiáni Dona Bosca.....	47
5.4.4 Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta	47
5.5 ORGANIZACE ŠKOLNÍHO ROKU A JEDNOTLIVÝCH DNŮ.....	47
5.5.1 Průběh školního roku	47
5.5.2 Průběh týdne.....	53
5.5.3 Průběh dne.....	54
5.6 CO NABÍZEJÍ NAŠI PEDAGOGOVÉ DĚTEM	55
5.7 CO MOHOU NABÍDNOUT RODIČE ŠKOLE A SVÝM DĚTEM	57
5.7.1 Spolupráce s mateřskou školou	57

5.7.2	Co potřebuje vaše dítě v mateřské škole	57
5.7.3	Doporučení pro rodiče dětí vstupujících do mateřské školy	59
6	LEGISLATIVNÍ ZÁZEMÍ NOVÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY	61
7	FINANČNÍ ZÁZEMÍ NOVÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY	62
8	EVALUACE PROJEKTU SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY S PRINCIPY KŘESŤANSKÉ A WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY	65
8.1	VLASTNÍ HODNOCENÍ A NÁZOR NA NÁVRH MATEŘSKÉ ŠKOLY	66
8.2	KLADY NÁVRHU	66
8.3	ZÁPORY NÁVRHU	69
8.4	VÝBĚR NAVRHOVANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY	70
8.5	ZÁVĚREČNÁ EVALUACE	71
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	74
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	79
	SEZNAM TABULEK	80
	SEZNAM PŘÍLOH	81

ÚVOD

Nedostatek míst pro předškolní děti je v mateřských školách (dále jen „MŠ“) ve Zlíně a v celé České republice (dále jen „ČR“) dlouhodobým problémem. V krajském městě Zlín je tato situace velmi krizová, proto jsem se rozhodla zabývat se tímto problémem ve své závěrečné bakalářské práci a nastítnit alespoň částečné řešení tohoto problému.

Hlavní náplní mé bakalářské práce je návrh projektu nestátní mateřské školy ve Zlíně. Jde o aplikační typ bakalářské práce, jejíž typ aplikace je návrh projektu. Tento projekt je smyšlen na základě teoretických a filosofických východisek, ale samotný projekt je čistě imaginární. V závěru této práce jej však budou posuzovat a hodnotit rodiče, prarodiče a pedagogové mateřských škol, kteří se pohybují v dané oblasti, jsou seznámeni s problematikou a v nedávné době přihlašovali, nebo je v blízké době přihlášení dítěte do mateřské školy či její výběr nebo změna čeká. Respondenti budou hodnotit návrh školního vzdělávacího programu (dále jen „ŠVP“) a charakter celé nestátní navrhované mateřské školy.

Cílem mé bakalářské práce je navrhnout projekt, který by mohl vyřešit a zlepšit situaci ve Zlíně. Ve své bakalářské práci navrhuji projekt nové nestátní mateřské školy, která by nabídla ideálně přibližně 40 míst pro děti předškolního věku. Samozřejmě, že jedna mateřská škola nepokryje maximálně zdejší poptávku, značně ale rozšíří nabídku mateřských škol ve Zlíně, což je jedním z cílů mé práce. Dílčím cílem mé bakalářské práce je dále snížit počet dětí, které se po jejich přihlášení nepodařilo do vybrané mateřské školy umístit a nabídnout více míst i pro mladší zájemce. Dále je také mým cílem rozšířit stávající nabídku ve Zlíně o mateřskou školu s alternativním programem a přístupem k dětem a k jejich vzdělávání, která by měla za cíl vymanit se ze stereotypu současného státního vzdělávání, které dnes často děti nezvládají a nebaví je, neučí se zde myslet, přemýšlet a rozumět věcem a dějům, musí se často učit spoustu učiva jen z paměti, aniž by jej žáci chápali anebo uměli použít prakticky v běžném životě.

Nejdůležitějším cílem mého projektu tedy je nabídnout rodičům a jejich dětem mateřskou školu s alternativní školním vzdělávacím programem, zaměřeným na zdravý morální, sociální a psychický rozvoj dítěte.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZDÍLNOST STÁTNÍCH A NESTÁTNÍCH ŠKOL

Školský systém České republiky vymezuje dva základní sektory, které Jan Průcha označuje jako školství veřejné a školství neveřejné.

Všechny školy veřejné zřizuje veřejný, tedy státní, subjekt. Tímto subjektem je obvykle Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), jiné ministerstvo (např. vojenské školy zřizované Ministerstvem obrany), kraj nebo obec. Tyto školy jsou běžně nazývány jako státní školy. (Průcha, 2009)

Zatímco školy neveřejné jsou zřizovány neveřejným subjektem, kterým je v České republice soukromý zřizovatel (např. firma, nebo jednotlivá osoba), nebo církev, respektive náboženská společnost, která musí být oficiálně uznána v České republice. Školy zřízené těmito neveřejnými subjekty se obecně nazývají nestátní školy a jsou zákonem zrovnoprávněny se státními školami. Vzdělání získané na nestátních školách je rovnocenné vzdělání získanému na školách státních. (Průcha, 2009)

„Pro fungování nestátních škol byla rozhodující vyhláška MŠMT č. 353/1991 Sb., o soukromých školách, a vyhláška MŠMT č. 452/1991 Sb., o zřizování a činnosti církevních škol a škol náboženských společenství. Tyto dokumenty podrobně stanovily, kdo může být zřizovatelem těchto škol, jaké požadavky musí splňovat návrhy na jejich zřízení, jak se provádí hodnocení a klasifikace jejich žáků apod.“ (Průcha, 2009, 103)

1.1 Stejně podmínky pro státní i nestátní mateřské školy

Společným znakem obou těchto škol, je tedy to, že musí být vždy všechny nově vznikající školy zapsány v oficiálním Rejstříku škol a školských zařízení. Při zřizování školy neveřejné tomuto však ještě předchází založení právnické osoby, čímž vzniká soukromá škola. (Všetičková, 2012)

Protože jsou veřejné a neveřejné školy zrovnoprávněny, je nutné, aby státní i nestátní mateřské školy dodržovaly stejné podmínky. Soukromá mateřská škola stejně jako státní musí vzdělávat podle v České republice aktuálně platného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen „RVP PV“). Stejná školská legislativa se také vztahuje na oba sektory. I nestátní škola musí dodržovat základní právní předpisy pro zřizování a provoz škol, a to:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhlášku č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.,
- Vyhlášku č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých,
- Vyhlášku č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhlášku č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby,
- Vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování.

K nestátním školám se váže navíc ještě jeden zákon, který se ke státním školám nevztahuje, a to zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. (Všetičková, 2012)

Na oba typy škol je stejně tak dohlíženo Českou školní inspekcí (dále jen „ČŠI“), která zjišťuje, kontroluje a hodnotí podmínky, úroveň a výsledky vzdělávání dětí, navštěvujících konkrétní státní nebo nestátní vzdělávací zařízení. (Všetičková, 2012)

2 ALTERNATIVNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

Nestátní školy mají často netradiční formu či vzdělávací program. Návrh mého projektu je inspirován vzdělávacími programy alternativních mateřských škol nebo jejich filosofiemi, prvky a celými vzdělávacími soustavami.

Pro můj projekt byly inspirací waldorfské mateřské školy a prvky školy montessori (zejména montessori pomůcky), které patří mezi klasické reformní alternativní školy. Dále jsou v mém projektu použity prvky z výchovně - vzdělávacích soustav církevních škol, konkrétně inspirace prvky Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta a pedagogickými zásadami a metodami Salesiánů Dona Bosca. Protože jde o konkrétní církevní vzdělávací soustavy, zabývající se především výchovou a přístupem k jedinci, označila bych je taktéž za alternativní školy, protože již z principu alternativními jsou.

Alternativní neboli inovativní školy můžeme popsat a definovat jako školy s rozdílným vzdělávacím programem – odlišným od klasického, běžného, státního vzdělávacího programu – vyznačuje se především výjimečným přístupem k jedinci, dítěti, učiteli, vzdělávání a výchově. Nabízejí alternaci k běžným státním školám, ke klasickému vzdělávacímu systému, možnost vyučovat děti jinak, používat netradiční pomůcky, prostředky a organizační formy. (Průcha, 2012; Zelina, 2000)

Tyto konkrétní alternativní školy se pak mezi sebou liší především svou filosofií, koncepcí, přístupem k dítěti, vnímáním a chápáním dítěte, jeho biologického a psychického dozrávání, základními prvky, na kterých stojí jejich vyučování či výchova, komunikací, hodnocením žáků, používanými pomůckami, a často také architekturou či režimem dne a rozvržením celého roku. Nabízejí rodičům, dětem a také učitelům širší možnost přiblížit způsob výchovy a přístupu, k tomu, který konkrétní rodina využívá či zastává, který jí přijde vhodný a sympatický. Alternativní školy mají svůj původ většinou v zahraničí, což pro Českou republiku představuje další rozšíření možností, a i když jsou relativně moderní, jsou již mnoha lety osvědčené a funkční. (Průcha, 2012; Zelina, 2000)

V mém projektu využívám pro vzdělávací program inspiraci a prvky přímo těchto alternativních škol a programů: waldorfská škola, montessori škola, Celistvá na smysl za-

měřená pedagogika Franze Ketta a principy práce Salesiánů Dona Bosca. V následujících podkapitolách popíší tyto jednotlivé alternativní školy a přístupy, tak jak byly zamýšleny a fungují v praxi, jejich teoretická východiska, filosofii a důvody jejich vzniku.

V mém ŠVP však nejsou použity celé koncepce těchto alternativ, snažila jsem se však nevytrhnout jednotlivé prvky z kontextu celé filosofie, ale porozumět jim na základě studia odborné literatury a praxe, vnímat jejich účel a smysl a zařadit je do mého ŠVP tak, aby si neodporovaly, nevyklučovaly se navzájem a tvořily harmonický celek mé mateřské školy.

Jaké konkrétní prvky a důvod jejich použití ve školním vzdělávacím programu navrhovaného projektu popíší v praktické části své bakalářské práce, tedy přímo v návrhu mateřské školy.

2.1 Klasické alternativní školy

2.1.1 Waldorfská škola

Waldorfská pedagogika vychází z anthroposofického pojetí světa a člověka, jejichž autorem je Rudolf Steiner. Podle něj je anthroposofie „vědomí svého vlastního lidství“, doslovně přeloženo jde ale spíše o „moudrost o člověku“. (Ronovský, 2011)

Rudolf Steiner poprvé popsal svou teorii anthroposofie v roce 1902 v Berlíně. Zde nastínil její hlavní cíl, jímž je najít nové metody zkoumání duše na vědeckém základě. Netrvalo dlouho a Rudolf Steiner se stal uznávanou osobností v okruhu předních německých vědců. Steiner ale předpokládal, že jeho názory budou brzy terčem kritiky, k čemuž skutečně došlo. Našel ale posluchače v Theosofické společnosti, kteří měli smysl pro duchovní bádání vedoucí k uvědomění pravé podstaty člověka, a mohla tak vzniknout Anthroposofická společnost. (Carlgren, 1991)

Postupem času se Steiner stále více zabíral svou teorií a popsal ji detailně v mnoha svých spisech (zejména *Theosofie – Úvod do nadmyslového poznání světa a určení člověka*, 1904; *Jak dosáhnout poznatky vyšších světů?*, 1904; spis z přednášky *Výchova dítěte z hlediska duchovní vědy*, 1907) a postupně tak začal naznačovat základní prvky waldorfské pedagogiky a eurythmie, která je Steinerovým vlastním pohybovým uměním, slučujícím

hudbu a pohyb. V eurythmii se člověk pokouší tóny a melodie vyjádřit pohybem. (Carlgren, 1991)

Steinerovou další důležitou myšlenkou byla koncepce trojčlenné společnosti, kdy by měla být striktně oddělena sféra duchovně-kulturní (do této sféry spadá vzdělávání, výchova, náboženství, kultura a věda), právně-politická (tj. moc výkonná, soudní a zákonodárná) a hospodářská (sem spadá zemědělství, chovatelství, průmysl a bankovníctví). Hlavním cílem této koncepce bylo získat duchovní svobodu pro kulturní život, demokratickou rovnost v právním životě a sociální bratrství pro hospodářství. (Carlgren, 1991; Ronovský, 2011)

Touto trojčlennou sociální koncepcí si získal německé občany na svou stranu. Díky tomu mohla v roce 1919 vzniknout první waldorfská škola pro děti nadšených dělníků z cigaretové továrny Waldorf Astoria ve Stuttgartu, které myšlenka svobodné školy nadchla. (Carlgren, 1991)

Jejím hlavním posláním bylo „*vychovávat člověka nezávisle na požadavcích státní moci a hospodářského života*“, protože „*učební plány, utváření výuky, stanovení zkoušek, vědecké programy a výzkumné metody nemají být přizpůsobovány potřebám průmyslu, státní správy či armády.*“ (Ronovský, 2011, 16-17)

Dalším důležitým aspektem svobodné waldorfské školy byla otevřenost všem sociálním skupinám, což do té doby nebylo v Německu vůbec běžné, stejně jako to, že zde žáci setrvávají po celou dobu školní docházky v jednom kolektivu. (Carlgren, 1991)

„*Záměrem waldorfské školy není vychovávat specialisty, nýbrž mnohostranně vzdělané lidi, plné zájmu o život, kteří později snadno zvládnou své jednostranně specializované zaměstnání.*“ (Carlgren, 1991, 51)

Cílem waldorfské školy není propagovat nebo vyučovat anthroposofii, ale vychovávat, vyučovat a připravovat na život. Anthroposofie by měla být spíše nástrojem učitele k vlastnímu vzdělávání a osobnímu růstu. Osobnost učitele je ve waldorfské škole velmi důležitá. Je pro žáky své třídy živoucím vzorem, partnerem, vychovatelem, ale především i vyučujícím po celý základní stupeň školy, na vyšším stupni již vyučují odborní vyučující. Učitel zde tedy prvních osm let vyučuje všechny předměty napříč vědními obory a ročníky. Je důležité, aby své žáky dobře poznal (jako jednotlivce i jako kolektiv), zajímal se o ně, znal jejich temperament, rozuměl mu a dle toho s žákem pracoval, dále aby rozvíjel své žáky, byl pro ně poradcem, partnerem, přítelem a vzorem a získal si důvěru svých žáků.

Musí to být tedy velmi vzdělaný člověk, schopný pedagog a vychovatel, který je osobnostně zralý, schopný se stále dále vzdělávat, sám se od svých žáků učit a úzce spolupracovat s jejich rodiči. Učitelé pro waldorfské školy musí být samozřejmě speciálně vyškoleni nad rámec klasického pedagogického vzdělání. (Carlgren, 1991; Grecmanová, Urbanovská, 1997)

„Požitek ze svobody nikdy nepocítí ten, kdo nikdy neměl v dětství kolem sebe lidi tak milované, že by chtěl být jako oni, že by je chtěl napodobit v labyrintu vlastního nitra...“ (Gruneliusová, 1992, 42)

Waldorfská škola je organizována jako dvanáctiletý celek, které nepřímo předchází waldorfská mateřská škola. Na ni navazuje základní stupeň, tedy 1. - 8. ročník a následuje vyšší stupeň, 9. - 12. ročník. Ty fungují podle Steinerovi koncepcí tří etap (tzv. sedmiletí) působení na rozvoj dítěte, které jsou odvozeny z antroposofie a od fyziologických změn dítěte. První etapa trvá od narození do 7. roku dítěte, tedy do výměny zubního chrupu. V této etapě se dítě učí především nápodobou dospělých a je pro něj velmi důležité zdravé prostředí pro život, rozvoj a růst. Druhá etapa trvá do pohlavní zralosti dítěte (tedy přibližně ve věku 8 – 14 let), v tomto období nastupuje vliv autority a vzoru, který dítě následuje a často i obdivuje. V poslední třetí etapě (po 14. roce života) klademe důraz na rozvoj a podporu samostatnosti dítěte a na to, aby si dítě utvářelo vlastní názory. Zde se stáváme již spíše partnerem a poradcem dítěte (ne přímým vychovatelem či učitelem). Výchova je tedy dle etap zaměřena nejprve na prožitek, v 2. etapě na uměleckou výchovu a ve 3. na rozum a samostatnost. Důležitá je Steinerova myšlenka metamorfózy, ta pojednává o přeměně sil a procesů, které se mění vlivem věku a růstu. V prvním sedmiletí je to formování vnitřních orgánů, ve druhém období formování vlastních pohybů a celého těla a v poslední etapě jde o formování myšlenek, názorů a citů – tedy vnitřní rozvoj. (Grecmanová, Urbanovská, 1997; Zelina, 2000; Svobodová, Jůva, 1996 IN : Weberová, 2010)

„Člověk je občanem tří světů. Tělem náleží světu, který též svým tělem vnímá, duší si buduje svůj vlastní svět; duchem se mu zjevuje svět povznesený nad oba ostatní.“ (Grecmanová, Urbanovská, 1997, 7)

Výuka ve waldorfské škole je dělena do časových bloků – epoch. V epoše se vyučuje zpravidla jeden předmět (avšak není vytržen z kontextu ostatních přidružených vyučovacích oborů) po dobu tří až čtyř týdnů v kuse, poté je vystřídán předmětem dalším. Pro hlavní předměty je během roku vyhrazena celková maximální doba přibližně dvanácti týdnů.

nů. Nepoužívají se zde učebnice, ale hlavním prvkem výuky je tzv. živé slovo vyučujícího – tedy mluvené slovo učitele opřené o odborné knihy – a žáci si zde vedou své vlastní epochální sešity, ve kterých si vytváří své vlastní učebnice a rozvíjí tak svou tvořivost a procvičují učivo daného předmětu. Vyučování ráno začíná rytmickým cvičením a následuje dvouhodinovou hlavní výukou. Průběh dne je proložen výtvarnými činnostmi (kreslení forem, barevná cvičení, ruční práce, řemesla, modelování), eurythmií, Bothmerovou gymnastikou a různými příběhy a vyprávěním. (Carlgren, 1991)

Pro waldorfské školy je dále typická architektura budov (většinou co nejméně pravých úhlů, budovy s aulami, atrii a velkými zahradami) a vzhled a vybavení tříd (pastelové barvy, přírodní nábytek a materiály, obrazy a jiné přírodní dekorační výrobky, co nejméně věcí a techniky apod.). Srdcem celé waldorfské pedagogiky jsou měsíční slavnosti, při kterých se setkává celá škola a rodiny žáků. Při nich má každá třída připraveno vlastní vystoupení a má i duchovní charakter. Mezi další zajímavosti patří to, že waldorfské školy nepoužívají hodnocení známkami, ale slovními charakteristikami, které zahrnují i doporučení pro další rozvoj dítěte. (Carlgren, 1991; Grecmanová, Urbanovská, 1997)

Do Českých zemí se waldorfská pedagogika dostala kvůli komunistickému režimu až v 90. letech 20. století. Nyní jsou v České republice waldorfské mateřské školy oficiálně v jedenácti městech (všechny waldorfské mateřské školy a třídy nejsou z různých důvodů zapsány mezi oficiální mateřské školy, jedná se tak často o rodinné kluby a miniškolky – stejně jako Rodinný klub Waldík ve Zlíně), v jedenácti městech jsou základní školy, střední školy jsou ve čtyřech městech a v Praze se navíc nachází i speciální základní a střední waldorfská škola. (Asociace waldorfských škol České republiky, 2008)

2.1.2 Škola montessori

Pedagogika montessori získala své jméno podle své zakladatelky Marie Montessori, která svými pedagogickými zásadami a myšlenkami položila základy této pedagogiky a montessori školám. Maria Montessori žila v letech 1870 až 1952 a byla italskou lékařkou. Později se zabývala výukou a výchovou mentálně postižených dětí, při které se inspirovala názory francouzského lékaře a pedagoga Édouarda Séguina a její práce byla velmi úspěšná. Proto začala podobné metody uplatňovat u zdravých předškolních dětí ve vlastní předškolní instituci – Domě dětí (Casa dei Bambini) – určené primárně pro chudé děti. (Montessori, 2012)

Její pedagogické metody měly základ v jejím poznatku, že děti se vše učí skrze vlastní zvědavost a tvořivost, nikoli proto, že je někdo cíleně vzdělává. Kladla důraz na podporu přirozeného zájmu dítěte, představivosti, samostatnosti, společenských vztahů, tělesné zdatnosti, důraz na cvičení situací z praktického života, péči o sebe sama a o prostředí kolem sebe. Metoda montessori je specifická samostatnou výukou dětí pomocí didaktických pomůcek a vytvářením vhodného prostředí k učení a k osvojení správných pracovních návyků. (Montessori, 2012)

Tyto prvky jsou přizpůsobovány tzv. senzitivním fázím, ve kterých jsou děti vždy obzvláště citlivé na vnímání a chápání určitých jevů. V těchto obdobích – senzitivních fázích – se vnitřní potřeba dítěte něčemu se naučit, něco zjistit či pochopit, měnit a vyvíjet, dítě je vždy v senzitivní fázi vnímavé vůči konkrétnímu vědnímu oboru či oblasti rozvoje. Učitel je zde koordinátorem výuky – připravuje vhodné prostředí a pomůcky pro děti, samotné učení je již ale v režii jednotlivých dětí. Děti se zde samostatně učí pomocí zmíněných pomůcek díky vlastní tvořivosti a polarizaci pozornosti dítěte. Pedagog tedy napomáhá dítěti v cestě k poznávání, což je podle Marie Montessori pro dítě přínosnější, než když sám jen vyučuje, přednáší, sděluje nebo předává dětem své vlastní znalosti a informace. (Průcha, 2012)

Dnes je metoda montessori velmi uznávaná a oblíbená, a to zejména díky aktuálnosti této pedagogiky a jejích psychologických a metodologických východisek i v dnešní moderní době. Proto dnes existuje i v ČR spousta montessori škol (přibližně 76 mateřských a 31 základních škol nebo tříd se vzdělávacím programem podle Montessori pedagogiky a jedno gymnázium s výukou podle Montessori pedagogiky) a také mnoho klasických státních i soukromých škol využívá montessori prvky a hlavně velmi zajímavé, nápadité a názorné montessori pomůcky, jejichž imitaci si lze často i vlastnoručně vyrobit. Vzdělávací program Montessori pro mateřské a základní školy je akreditován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR. (Montessori, 2012; Lambertyová, 2014; Průcha, 2012)

2.2 Církevní školy

Jsou zřizovány vždy konkrétní církví, jejíž hodnoty, filosofii, pravidla a životní styl škola zastává a předává dětem.

2.2.1 Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta

Zakládající osobností principů pedagogiky celistvé výchovy byl vedoucí referátu pro předškolní vzdělávání Franz Kett spolu se sestrou Esther Kaufmannovou, vychovatelkou v jedné mnichovské mateřské škole. (Scheinostová, 2013)

Původ této pedagogiky vznikl v 70. letech 20. století v Bavorsku a byl určen zejména pro vychovatele a rodiče předškolních dětí, kteří se snaží přiměřenou formou mluvit se svými dětmi o Bohu a předávat jim víru. Margot Ederová později vypracovala základní materiál, který po aplikaci v praxi upravila a vytvořila tak základní metodické příručky, zejména metodický materiál *Welch ein Glück, mit Kindern zu Leben* z roku 2002. Ten byl v České republice vydán přeložený a upravený pro naše podmínky Evou Muroňovou a Tomášem Cyrilem Havlem pod názvem *Aby malé bylo velké*, který je vhodný pro práci v mateřských školách, hodinách náboženství nebo například ve společenstvích rodičů s dětmi. (Společnost pro celistvou na smysl zaměřenou pedagogiku Franze Ketta, 2014; Ederová, Muroňová, Havel, 2008)

„Program učí pozitivnímu vztahu k životu, předává hodnoty, které jsou společností přijímány jako obecně dobré a prospěšné, a je plně v souladu se současným Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.“ (Ederová, Muroňová, Havel, 2008, 7)

„Témata programu se dotýkají konkrétních výchovných i rodinných situací a existenciálních otázek, které si děti kladou a které je přivádějí do hloubky smyslu věcí, situací a vztahů a mohou vést k povzbuzení v křesťanském prožívání víry.“ (Ederová, Muroňová, Havel, 2008, 7)

Mezi základní rysy této pedagogiky patří kreativní práce s barevnými šátky, přírodními materiály a různými drobnými předměty (např. kamínky, dřívka, šišky, mušličky, barevné papírky, dekorační předměty, korálky apod.). Ty pomáhají dětem k rozvoji představivosti, smyslu pro symboliku a tvořivost, ale zejména pomáhají zapojit u dětí při řízených činnostech všechny smysly a následně tyto smysly rozvíjet. (Scheinostová, 2013)

Díky didaktické hře a práci s těmito šátky a drobnostmi děti získávají elementární znalosti o přírodě, společnosti, barvách a věcech, o životě svatých, příbězích z evangelií a rozvíjí svůj vztah k Bohu, lidem okolo sebe, své vztahy v rodině a uvědomují si také sami sebe. Učí se spolupracovat, tolerovat druhé, komunikovat s nimi a zdravě se prosazovat. (Scheinostová, 2013)

Práce s těmito pomůckami ale není jediné, na čem Celistvá na smysl zaměřená pedagogika staví. Hlavní myšlenkou této pedagogiky je rozvíjet děti v jejich celistvosti a učit se aktivně žít ve vztahu – učit se říkat „ty“. (Scheinostová, 2013)

„Setkávám-li se se světem v celistvosti své osoby, otevře se mi i svět ve své celistvosti.“ (Franz Kett IN: Scheinostová, 2013)

2.2.2 Salesiáni Dona Bosca

Původce salesiánské pedagogiky, Jan Bosco, žil v 19. století v Itálii. Narodil se do chudé křesťanské rodiny žijící v malé osadě poblíž Turína. Zde žil se svou ovdovělou matkou a dvěma bratry. V devíti letech měl sen, který ovlivnil celý jeho život. V něm se pokoušel usměrnit své vrstevníky, kteří se chovali nemorálně, násilím a křikem. V tom se mu však zjevila postava v bílém oděvu, která jej nasměrovala k jeho budoucí pedagogické práci - poradila mu, že má z vrstevníků učinit své přátele, komunikovat s nimi a vysvětlit jim, že ctnosti jsou krásné a neřesti a hříchy jsou ošklivé. Poté se postava nepřímo představila jako Ježíš a zjevila mu svou matku Marii, Boskovu budoucí patronku. Ta děti ve snu přeměnila v různá zvířata a zjevila Boskovi, že toto je jeho povolání – evangelizace a výchova, po které se z divé zvěře stanou beránci, poslušní a svatí. (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Jan Bosco se tedy již jako chlapec snažil zaujmout své vrstevníky, věnoval jim svůj čas, předváděl kouzelnické a artistické triky. Když měl pozornost ostatních, vložil do svých čísel evangelizaci (předávání svědectví o Ježíši Kristu a modlitbu), kterou považoval za kompenzaci vstupného za své vystoupení. Věděl, že jeho cestou, jak dostat svým cílům, je stát se knězem. To pro něj ale nebylo jednoduché zejména kvůli chudému původu, musel si tedy na studia vydělávat mnoha různými zaměstnáními. Po mnoha dalších útrapách se v roce 1841 stal knězem (odtud označení „Don“ - tehdejší italské označení kněze, píše se před příjmením) a odešel do Turína, kde se pod vedením Dona Cafassa učil být knězem a seznamoval se se situací místní mládeže, která byla často velmi chudá a do tohoto velkého města přicházela za prací. Silně ho ovlivnily návštěvy věznic, kde viděl již velmi mladé chlapce. Ti se sem většinou opakovaně vraceli, protože na svobodě neměli domov, práci ani peníze, neměli žádnou rodinu a nikoho, kdo by jim pomohl, a tak často porušovali zákony, aby se uživil. (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Počátek salesiánského díla nastal v prosinci roku 1841, kdy Don Bosco navázal rozhovor s šestnáctiletým Bartolomějem. Bartoloměj se tedy mohl díky Boscovi zúčastnit mše a po jejím konci si s ním promluvit o svém životě. Don Bosco mu nabídl, že jej bude vzdělávat a modlit se s ním, to chlapce povzbudilo a na příští setkání přivedl devět dalších mladých chlapců. Ty začal Don Bosco učit číst a psát, našel si k nim cestu, povzbuzoval je v jejich snaze změnit svůj život a usměrňoval je v jejich chování. (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Boscovu snahu však stále provází obtíže spojené zejména se stěhováním (spousta chlapců mělo drsnou kriminální minulost a jejich výchova si žádala dlouhou soustavnou snahu, sousedé oratoří však nebyli tak shovívaví a tolerantní jako Don Bosco) a nedostatkem financí. Od roku 1845 se však jeho dílo stále rozrůstá a přesouvá se do vhodnějších prostor v části Turína zvané Valdocco, kde takto vzniká první volnočasová „oratoř“ - místo, které nabízelo prostor pro plnění všech funkcí smysluplné práce s mladými chlapci – tedy spojení domova, školy, kostela a hřiště. Boscovi cíle se tak mohly začít naplňovat, i přesto ale cítil, že musí bezprizorním chudým chlapcům nabídnout ještě více – ubytování, stravu a soustavné vzdělávání. Mohl je tak snáze vyučovat, vychovávat, pomáhat jim v jejich sociální situaci, učit různým řemeslům díky čemuž mohli snáze získat práci, a také vzdělávat v katechismu, předávat jim křesťanské hodnoty a dávat jim dobrý příklad do života. (Kaplánek, 2012)

Následně se dílo Dona Bosca stále rozrůstá. Vzniká učňovská škola, která se později rozvíjí v celý komplex vzdělávacích institucí s internáty a gymnáziem. Vznikají také domovy mládeže a školy na dalších místech. Don Bosco spolupracoval také s markýzou Barolovou, která spravovala charitativní dílo pro mladé dívky. Toto pracovní vypětí se však podepsalo na jeho zdraví a tak se roku 1846 vrátil na čas do rodné obce. Po uzdravení se k práci vrátil i s cennou pomocnicí, svou matkou, která se s ním o hochy starala a obětovala jim zbytek svého života. V roce 1848 již navštěvovalo Dona Bosca více než 600 chlapců. Don Bosco si začal všímat, že se z některých z nich mohou stát jeho spolupracovníci a kněží. Z těchto mladých mužů se tak stali první salesiáni v dnešním pojetí a pokračovali tak v díle Dona Bosca. (Kaplánek, 2012; Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Život a zejména práce kněze Jana Bosca byla impulsem pro vznik kongregace Salesiánů dona Bosca, kteří svůj život zasvětili Bohu a práci s mládeží. Dílo se následně rozši-

řuje také mimo Itálii, nejprve do Francie a díky misii také do Jižní Ameriky. Postupně se tato idea šíří do Španělska a Velké Británie a dnes je již rozšířena téměř do celého světa. Vzniká salesiánská rodina, která v sobě sdružuje lidi, a to jak laiky, tak kněží a řeholnice, kteří následují činnost Dona Bosca a dále ji podporují ve 23 různých složkách. Jsou to v první řadě „Salesiáni Dona Bosca“ (SDB) – kněží, kteří dostali své jméno podle sv. Františka Saleského, „Dcery Panny Marie Pomocnice“ (FMA) – řeholní sestry, jejichž posláním je výchova dívek na okraji společnosti, „Sdružení salesiánských spolupracovníků“ (ACS) – dospělí křesťané, často laici, kteří v salesiánském duchu pracují pro druhé, zejména pro mládež, „Bývalí žáci a žákyně Dona Bosca nebo FMA“ (EX.DB; EX.FMA) a další složky salesiánské rodiny pokračující v díle Dona Bosca (např. Salesiánské hnutí mládeže založené v roce 1991 a zabývající se především volnočasovými aktivitami pro děti a mládež). (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008; Sklenář, 2012)

Do našich zemí se dílo salesiánů dostalo před 80 lety. První propagaci však započala již za života Dona Bosca dcera Františka Palackého Marie, jeho vnučka Marie Červinková-Riegerová a pražská učitelka Barbora Pazderníková. Prvním českým salesiánem se stal roku 1896 Ignác Stuchlý, který se roku 1901 stal knězem a v letech 1910 – 1925 působil v Lublani. Mezitím se po první světové válce začali na následování Dona Bosca připravovat v Itálii další Češi a Slováci, mezi nimi především Štěpán Trochta, který usiloval o rozvoj salesiánského díla v českých zemích. V roce 1927 pak přichází první skupina salesiánů na Moravu do připraveného domu ve Fryštáku, na čemž se podílel i Ignác Stuchlý. První rok práce byl zlomový a úspěšný, Stuchlý se stal představitelem tohoto díla a sháněl neustále peníze a Trochta pořádal přednášky o salesiánském díle, a tak mohl být dům ve Fryštáku v roce 1928 oficiálně otevřen. (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Následně byl Trochta poslán do Ostravy, kde 17. června 1934 slavnostně započala práce na otevření dalšího salesiánského domu. Tak se dílo stále více dostávalo do povědomí českého lidu a Štěpán Trochta s Ignácem Stuchlým spolu zakládají další dům v Praze-Kobylicích. V roce 1939 pak další následovníci otvírají dům v Brně-Žabovřeskách a zahajují stavbu v Pardubicích. Druhá světová válka a následné období komunismu v našich zemích byly pro rozvoj salesiánského díla značně nepříznivé, i přesto však probíhala tajná svěcení kněží a vznik „chaloupek“ - projektu salesiánských prázdninových pobytů. (Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Od roku 1990 se však dílo dále rozvíjelo a dnes tak máme v České republice 11 velkých salesiánských středisek a dalších 8 salesiánských pracovišť, nabízejících přede-

vším volnočasové aktivity a vzdělávání pro děti a mládež. Ve Zlíně na Jižních Svazích byl roku 2003 otevřen moderní Salesiánský klub pro děti a mládež navazující na práci Zlínské oratoře založené v roce 1996. Zde mimo klasickou salesiánskou práci probíhají nealkodis-kotéky pro mládež, sportovní aktivity pro dospělé, Festival pod věží a dopolední klub pro maminky s dětmi. SKM Zlín patří mezi nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, která pracují podle zákona o sociálních službách. Toto středisko se od ostatních v České republice liší také tím, že většinu práce pro mladé zajišťují kromě kněží také dobrovolníci – animátoři, v jiných střediscích jich takové množství není a proto zde pracují především kněží a zaměstnanci. (Salesiáni dnes, 2008; Salesiánský klub mládeže Zlín, 2014)

Mezi Boscovy nejzásadnější pedagogické náměty patří zejména preventivní systém, vytváření pozitivního prostředí, tři pilíře výchovné metody a čtyři formy činnosti s mladými.

Jeho preventivní systém známe spíše z jeho práce a záznamů jeho současníků než z teoretických knih, krátce jej však popsal sám ve spisu *Preventivní systém výchovy mládeže* z roku 1877. V něm popisuje dva protikladné přístupy k člověku a jeho výchově. Jeden označuje jako represivní (založen na přesně stanovených pravidlech, jejich dodržování je kontrolováno a případné porušení trestáno) a druhý nazývá preventivním. Ten je založen spíše na důvěře a motivaci, využívá rodinného prostředí a vztahu a snaží se o pozitivní aktivitu člověka a tím u něj zabraňovat sociálně patologickým jevům. (Kaplánek, 2012)

„Je založen na přesvědčení, že v každém člověku lze najít „zrnko dobra“. Rozvíjet to dobré v člověku je základem pro úspěšnou výchovu.“ (Sklenář, 2012, 25)

Don Bosco však i v tomto systému uplatňoval vedle motivace a důvěry také bdělost, kterou si zajišťoval určitou formu omezení a kontroly – věděl, že v jeho přítomnosti se chlapci nebudou chovat nemorálně či agresivně, tak zastával názor, že by s mladými měl být vždy někdo, kdo jim bude dobrým vzorem a případně je usměrní, motivuje, povede, aktivizuje a zabaví. Odtud vychází tradice přítomnosti animátorů v oratořích. Animátoři jsou většinou mladí lidé, kteří mají křesťanské, pedagogické a lidské kvality vhodné k aktivní práci s dětmi a mládeží (mezi tyto kvality a vlastnosti řadíme např. pokoru, vztah k Bohu, ochotu, všímavost, empatii, čestnost, smysl pro plánování a dramaturgii, komunika-tivnost atd.). Animátor je členem společenství a misionářem mezi mladými lidmi. (Kaplánek, 2012; Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Hlavním cílem dnešních salesiánů je vést mladé lidi na cestě k dospělosti. K tomu napomáhají hlavně poslední dvě zmíněné salesiánské zásady. První z nich jsou tři pilíře výchovné práce – víra, rozum a laskavost. Rozum zde chápeme jako skutečnost, že výchova je systematický promyšlený proces, který reaguje na aktuální potřeby mladých a reaguje na silné a slabé stránky vychovávaného a vychovatele. Jedná se tedy spíše o „rozumnou výchovu“, ve které se vychovatel snaží o to, aby mladý člověk rozuměl smyslu pravidel a povinností. Toho dosáhneme propojením pilíře laskavosti, který staví na vztahu a ohleduplnosti. Mladý člověk si musí být vědom náklonnosti, úcty a důvěry, které mu vychovatel projevuje. Víra je základ pro práci vychovatele. Napomáhá mu nabízet mladým atraktivním způsobem dobro a morální zásady. Víra je důležitou součástí výchovy, základem pro předávání křesťanských hodnot a pomáhá vychovateli být dobrým příkladem a vzorem pro život mladého člověka. (Sklenář, 2012; Salesiánská asociace Dona Bosca, 2008)

Úprava prostředí pro salesiánskou práci je důležitá zejména pro sloučení čtyř forem činností a prostředí v každém salesiánském domě. Spolu zde tedy propojujeme symbolický domov, kostel, školu a hřiště. Domov zde nabízí vhodné prostředí pro formování člověka, vyvádí člověka z prostředí nabádajících k sociálně patologickým jevům, je vhodným místem k budování vztahů, nabízí bezpečí. Kostel pak rozvíjí člověka duševně, duchovně a osobnostně, zde je prostor na modlitbu, navázání vztahu s Bohem, evangelizaci, předávání víry a na rozmluvy o svatých a Bibli. Škola vytváří prostor pro vzdělávání, rozvoj zájmů nebo např. doučování. A na hřišti je prostor pro pohyb, sporty, rozvoj hrubé motoriky, vybití energie, odreagování a relaxaci. Je nutné doplnit, že tyto oblasti jsou symbolické a v prostoru je striktně neoddělujeme, jde spíše o to, aby nabídka všech čtyř oblastí salesiánská střediska nabízela. (Sklenář, 2012)

2.3 Další inspirace

Další školou, kterou můžeme označit za alternativní, a která značně ovlivnila můj projekt, je svobodná internátní škola Summerhill, jejíž vzdělávací program a prvky nejsou přímo součástí mého ŠVP, ale byla pro mě velkou inspirací k mému projektu.

Hlavním principem Summerhillské školy je možnost, kterou dává svým žákům, a to zapsat si ve kterémkoli roce jakýkoliv předmět, který se ve škole vyučuje. Žáci zde tedy nemají dané osnovy, ale sami se rozhodují, čemu se budou věnovat, jak dlouho a kdy. Ne-

musí zde ani projít nějakými stanovenými základními předměty, stačí jen dodržovat pravidla internátu a řád školy. Alexandr Sutherland Neill, zakladatel školy, využil také toho, že se zde potkávají různě staré děti, nejsou zde ročníky a různě staří žáci se tak mohou vzájemně ovlivňovat, motivovat a učit. (Readhead, 2014)

Hlavní prvek inspirace touto školou spočíval v tom, že jsem na konkrétním případu fungující školy se skvělými výsledky mohla vidět, že to opravdu jde i jinak, než nám nabízí český vzdělávací systém řízený státem již mnoho let a to bez potřebné hloubkové reformy. Žáci ze školy Summerhill při srovnávání disponují vysokou úrovní vzdělání a jsou lépe motivováni k zodpovědnosti a celoživotnímu vzdělávání. U školy Summerhill jde ale přece jen na prvním místě o vzdělávání, což je samozřejmé, protože jde o alternativu k základní škole (dále jen „ZŠ“) a ke střední škole (dále jen „SŠ“), pro které je samozřejmě hlavním cílem vzdělávání žáků, předávání informací a výuka. Pro mateřskou školu je ale podle mně velmi důležitá i výchova dětí, emoční a osobnostní rozvoj, předávání morálních zásad a vzorů, a základy vhodného společenského chování., které by však nemělo být cizí ani na vyšších stupních škol. (Readhead, 2014)

V praxi se setkávám s tím, že rodiče, kteří se zajímají o pedagogiku, psychologii nebo kladou velký důraz na výchovu, morální a sociální vzdělanost svých dětí, častěji volí pro své děti alternativní typ školy, zejména kvůli přístupu učitelů k dítěti, jsou častěji nakloněni ke spolupráci s rodiči, rodiče zde také mají prostor pro lepší komunikaci a spolupráci mezi sebou navzájem, více možností podílet se na činnostech a aktivitách školy a přispívat svými nápady a návrhy k dění ve škole. Bohužel je ale stále mnoho rodičů, jejichž zájem o pomoc a spolupráci se školou je velmi malý a samotný zájem a péče o dítě nedostačující. Tito rodiče se nezajímají co a jakým způsobem se ve škole děje, probírá a jak to ovlivňuje jeho dítě – tím pádem spousta rodičů vzdělávání svých dětí neřeší, nediskutuje, nepodílí se na něm a nerozebírá jej s pedagogy a dětmi. Proto je školská reforma vzdálenou a nejistou představou, a nikdo netuší, jakou jednou bude mít podobu.

Toto je podle mě hlavní důvod nástupu alternativních škol do povědomí rodičů a učitelů i v České republice a také konkrétně ve Zlíně. Doufám, že jednoho dne, už nebudeme muset tyto školy nazývat jako alternativní, protože možnost volby školy bude naprosto

běžná, vždyť každému dítěti vyhovuje něco jiného (jiný přístup, má jiné zájmy a preference, potřebuje jiný způsob a čas na pochopení učiva, řešení problému, vypracování úkolu atd.), každá rodina se přiklání k jiné filosofii života, uznává jiné hodnoty, a také proto, že výjimečný přístup a nápaditost škol bude běžná.

3 AKTUÁLNÍ SITUACE VE ZLÍNĚ

Město Zlín má podle zákona 561/2004 Sb., § 179 odstavce 2 povinnost zajistit v mateřských školách dostatek volných míst jen pro předškoláky, tedy děti v posledním roce před povinnou školní docházkou. (Straka, Žárská, 2013)

I přesto, že existuje výše uvedený zákon a město Zlín zřizuje 24 mateřských škol, které poskytují přibližně 2258 míst pro děti předškolního věku, nebylo v roce 2011 umístěno do mateřských škol 89 předškolních dětí, které splňují kritéria pro umístění do MŠ. (Krajská správa ČSÚ ve Zlíně, 2013)

Kritéria jsou taková, že *„přijímány mohou být pouze děti splňující podmínku § 50, zákona č.258/2000 Sb., které se podrobily stanoveným pravidelným očkováním, mají doklad, že jsou proti nákaze imunní nebo se nemohou očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.“* (Moučková, 2014, dostupné z: <http://www.skolkazlin.cz/#>)

Mladší děti však žádný český zákon nezohledňuje, navíc docházka do mateřské školy je čistě dobrovolná záležitost. Pro rodiče je to však určitá služba či možnost, která je velmi žádaná, a to z různých důvodů, nejčastěji ale samozřejmě z finančních – rodiče potřebují vydělávat peníze na obživu, tedy chodit do práce, mateřské školy jim tedy poskytují dozor nad jejich dětmi v době jejich pracovní činnosti – a ze sociálních – dítě je díky mateřské škole v kolektivu vrstevníků, poznává učitele, kteří jsou pro něj novou autoritou v jeho životě a také se zde učí základní zásady společenského chování, učí se komunikovat, buduje si své sebevědomí a učí se zásady přežití v každodenním životě v naší civilizaci.

Situace je kritická také proto, že ve třídách mateřských škol je téměř vždy absolutní maximum dětí, které povoluje Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, tedy 28 dětí. Dle této vyhlášky může být v jedné třídě MŠ 24 dětí s možností udělení výjimky přidat 4 místa. Bohužel se tato výjimka stala již téměř pravidlem a málokdy narazíme na třídu, ve které by bylo umístěno méně než 28 dětí. (Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, 2005)

Takto naplněná třída představuje tlak na děti i pedagogy, neumožňuje individuální přístup ani rozvoj dětí, navázání vztahů mezi učitelem a žáky, je náročná na prostor a čas, pedagog má značně ztíženou komunikaci, jak s dětmi, tak s jejich rodiči a kolegy. Z takového výchto mateřských škol se často stávají „hlídací zařízení“, kde pedagog nemá prostor a čas na soustavnou pedagogickou činnost (tzn. na výchovu i vzdělávání, dále pak pedagogickou

diagnostiku, evaluaci, individuální práci s dětmi atd.) a děti pak tráví většinu času v MŠ buď volnou hrou anebo řízenou činností, při které je vyžadovaná vysoká kázeň.

Ve Zlíně však není jediným problémem neumístění dítěte do MŠ, ale také to, že si rodiče nemohou vždy vybrat takovou MŠ, jakou by chtěli nebo která by jim z různých důvodů vyhovovala, ale musí vybírat jen z MŠ, které mají aktuálně dostatek volných míst. A protože pro MŠ je v podstatě jediným aspektem v rozhodování pro přijetí dítěte při zápisu do MŠ věk dítěte, nemohou být do vybrané MŠ přijaty všechny děti, které by o navštěvování této konkrétní MŠ měly zájem. Takto je ve Zlíně velkým problémem mnoha rodičů to, že musí své děti vodit do vzdálené MŠ a pro ně obtížně dostupné, nebo do MŠ, která jim příliš nevyhovuje (neshody s pedagogy, nespokojenost dítěte v MŠ, nevyhovující přístup a používané metody, nedostatečná úroveň vzdělávání, nespokojenost se stylem výchovy či komunikace, nevyhovující prostředí, které není v souladu s životním stylem rodiny apod.).

Ve Zlíně se situaci s nedostatkem volných míst v mateřských školách pokoušejí řešit zejména soukromé mateřské školy, tzv. mini-školky a hlídací koutky. Ty většinou nabízejí širší okruh vzdělávání – např. rozšířená výuka anglického jazyka, bilingvní třídy, nebo prvky alternativních škol (nejčastěji montessori). Mezi klady těchto školek dále patří zejména menší počet dětí ve třídách, nabídka věkově smíšených tříd a možnost navštěvovat třídu jen několik dní v týdnu nebo měsíci. Bohužel však zákonní zástupci musí za tyto služby platit školné, které je mnohdy poměrně vysoké (průměrně činí zhruba 5000 Kč za měsíc bez stravného, nejvyšší školné dosahují přibližně částky 7000 na měsíc bez stravného). Dále ještě rodiče platí stravné, které vychází přibližně na 55-60 Kč pro dítě na jeden celý den (zde zahrnuta snídaně, dvě svačiny a oběd). V některých soukromých školách (někdy také i ve státních) ještě rodiče platí tzv. zápisné, neboli poplatek na začátku školního roku, který je spojen se zvýšenými náklady mateřské školy v tomto období.

Musíme si však uvědomit, že tyto předškolní zařízení poskytují dětem a rodičům kvalitní služby, které jsou nadstandardní a rodiči dále poskytují možnost chodit do zaměstnání, kde získá výdělek. Je samozřejmě na možnostech a rozhodnutí rodičů, jaké předškolní zařízení budou jejich děti navštěvovat, aby byl poměr jejich výdělku a školného pro rodiče výhodný.

Má fiktivní projektová MŠ je nestátní, tedy není finančně plně podporována městem, proto se zde rodiče platbě školného bohužel nevyhnou. I v městské MŠ se platí školné

nebo rodičovský příspěvek na podporu provozu MŠ, v soukromých MŠ to ale samozřejmě musí být částka vyšší, neboť rodiče musí finančně podpořit celý chod MŠ.

Proto je podle mne ideální, když je výše školného nižší, než možný výdělek, který čeká (většinou) matku dítěte (která je do té doby s dítětem na mateřské dovolené a stát jí vyplácí státní příspěvky) v zaměstnání. Kdyby matce dítě do žádné mateřské školy nepřijali, musela by s dítětem zůstat doma, být přihlášená na úřadu práce, který poskytuje velmi nízkou státní podporu (platba sociálního a zdravotního pojištění a 40% z poslední získávané mzdy těsně před nástupem na úřad práce). Takto má možnost přihlásit dítě do soukromého předškolního zařízení, kde sice bude platit školné, ale moci docházet do zaměstnání, kde bude finančně odměněna.

Je ale samozřejmé, že si platbu vysokého školného nemůže dovolit každá rodina. Rozdíly mezi jednotlivými rodinami jsou velké a můžeme na ně pohlížet z mnoha různých hledisek. Záleží na tom, zda je rodina úplná či neúplná, zda jsou zaměstnání oba rodiče, jaká je výše jejich výdělků, kolik mají nezaopatřených dětí nebo dalších členů domácnosti, v jaké bytové jednotce rodina žije (zda platí měsíční nájemné, má vlastní studnu apod.), jaký mají životní standard a na mnoha dalších faktorech.

Otevření další soukromé mateřské školy by tedy zvýšilo možnost výběru a také pomohlo uvolnit místa v městských mateřských školách a pomoci tak různě zaopatřeným rodinám.

3.1 Důležité demografické údaje

Podle Sčítání lidu v roce 2011 žije v obci Zlín 75 318 obyvatel. Věřících je zde přibližně 21 000, z toho se 11 321 obyvatel hlásí přímo k římskokatolické církvi. (Český statistický úřad, 2012)

Počet porodů v období 2001 až 2010 stoupl přibližně o 150, to znamená, že se narodí přibližně o 150 dětí více než v předchozích letech. Počet narozených dětí se tak již téměř rovná počtu úmrtí. Bohužel však od roku 2005 klesal počet mateřských škol ve Zlíně ze 47 na aktuálních 24, takže následně nastal velký problém s umístěním předškolních dětí do mateřských škol. (Regionální informační servis, 2010; Český statistický úřad, 2012)

Podle Sčítání lidu z roku 2011 žije dnes ve Zlíně přibližně 4000 dětí ve věku od tří do sedmi let – tedy dětí v předškolním věku. V září 2011 bylo umístěno do mateřských škol ve Zlíně přibližně 2217 dětí. (Zubalíková, 2011; Adámek, 2011)

3.2 Nabídka předškolních zařízení ve Zlíně

Před promýšlením a navrhováním vlastní projektové MŠ jsem zmapovala nabídku místních předškolních zařízení, a to jak městských, tak nestátních. Mezi městská předškolní zařízení řadíme troje městské jesle a dvacet čtyři mateřských škol. Nestátních předškolních zařízení, která jsou konkurenční klasickým mateřským školám (tedy mají podobný režim dne a provozní dobu, dítě sem dochází pravidelně každý pracovní den v měsíci a je určen primárně pro věkovou skupinu tří až šesti let), je ve Zlíně 15, z toho jedno církevní, jedno univerzitní (řadíme jej mezi firemní mateřské školy), jedno zřizované dětským centrem Burešov a pět alternativních předškolních zařízení. (Město Zlín, 2013)

Dále je ve městě Zlíně samozřejmě spousta dalších zařízení nabízejících hlídání dětí v dopoledních, odpoledních i nočních hodinách, které se liší svým charakterem. Pro rodiny a matky s dětmi je v tomto městě také mnoho jiných možností, jak společně či samostatně trávit čas v podobném zařízení (např. velká nabídka možností cvičení maminek s dětmi, mateřská a rodinná centra, kluby pro maminky s dětmi apod.).

3.2.1 Přehled městských mateřských škol

Zde uvádím přehled zlínských městských mateřských škol. Mateřské školy jsou zde seřazeny podle abecedy.

	<i>Název mateřské školy</i>	<i>Lokalita, ve které se MŠ nachází</i>
1.	Mateřská škola Zlín, Budovatelská 4819	Jižní Svahy
2.	Mateřská škola Zlín, Česká 4790	Jižní Svahy
3.	Mateřská škola Zlín, Dětská 4698	Jižní Svahy
4.	Mateřská škola Zlín, Družstevní 4514	Jižní Svahy

5.	Mateřská škola Zlín, Kúty 1963	Kúty
6.	Mateřská škola Zlín, Lázeňská 412	Kostelec
7.	Mateřská škola Zlín, Luční 4588	Jižní Svahy
8.	Mateřská škola Zlín, M. Knesla 4056	Bartošova čtvrť
9.	Mateřská škola Zlín, Mariánské nám. 141	Štípa
10.	Mateřská škola Zlín, Milíčova 867	Malenovice
11.	Mateřská škola Zlín-Kudlov, Na Vrchovici 21	Kudlov
12.	Mateřská škola Zlín, Návesní 64	Mladcová
13.	Mateřská škola Zlín, Osvoboditelů 3778	Centrum města (tzv. „Kolektivní dům“)
14.	Mateřská škola Zlín, Santražiny 4224	Centrum města
15.	Mateřská škola Zlín, Slínová 4225 - k MŠ patří i odloučené pracoviště v budově Základní školy Mikoláše Alše 558, Zlín	Poblíž Lesní čtvrti a Obecin Odloučené pracoviště MŠ - Pod- hoří
16.	Mateřská škola Zlín, Slovenská 3660	Lazy
17.	Mateřská škola Stonožka Slovenská 1808, Zlín	Sloučeny dvě MŠ - pod čtvrtí Lazy a na Podhoří
18.	Mateřská škola Zlín, Sokolská 3961	Padělky
19.	Mateřská škola Zlín, Štefánikova 2222	Poblíž centra města (pod Lesní čtvrtí a Lazy)
20.	Mateřská škola Zlín, tř. Svobody 835	Malenovice
21.	Mateřská škola Zlín, tř. Tomáše Bati 1285	Díly (poblíž centra města)
22.	Mateřská škola Zlín, U Dřevnice 206	Sloučeny dvě MŠ – Louky a Prštné

Tabulka 1 – Přehled městských mateřských škol

3.2.2 Soukromá a církevní předškolní zařízení

A) S alternativním vzdělávacím programem

Zde naleznete přehled nestátních mateřských škol se školním vzdělávacím programem, který je inspirovaný některým z alternativních vzdělávacích programů.

	<i>Název mateřské školy</i>	<i>Lokalita, ve které se MŠ nachází</i>	<i>Charakteristika MŠ</i>
1.	Lesní miniškolička – BABY SIT Zlín	Kudlov	S prvky vzdělávacích programů Lesních mateřských škol
2.	Mateřská škola Montessori	Nad centrem města u lyžařského svahu	ŠVP podle Montessori – jedna ze tříd je navíc bilingvní (s anglicky mluvící učitelkou) Rozšířená sportovní příprava dětí
3.	Montessori Zlín	Dvě budovy - jedna v centru města a druhá poblíž centra (v blízkosti zimního stadionu)	Montessori pedagogika
4.	Na Pasece - Rodinný klub inspirovaný lesní mateřskou školou	Velíková (vzvedávání dětí ale probíhá na Cigánově - poblíž centra města)	Lesní mateřská škola
5.	Rodinný klub Waldík	Bartošova čtvrť	Waldorfská pedagogika
6.	Církevní mateřská škola ve Zlíně	Jižní Svahy	Církevní MŠ se ŠVP podle Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta

Tabulka 2 – Přehled soukromých MŠ s alternativním vzdělávacím programem

B) S běžným vzdělávacím programem

Zde je přehled ostatních soukromých předškolních zařízení, která mají klasický školní vzdělávací program nebo provoz podobný běžným mateřským školám.

	<i>Název mateřské školy</i>	<i>Lokalita, ve které se MŠ nachází</i>	<i>Další informace</i>
1.	Bibi školička – BIBI-JANE	Podhoří	
2.	MŠ Sluníčko s.r.o.	Poblíž centra města	
3.	Univerzitní mateřská škola Qočna	Poblíž centra města	Určena pro děti zaměstnanců Univerzity Tomáše Bati
4.	Školka Na kopečku	Burešov	Ambulantní služba Dětského centra Burešov

Tabulka 3 – Přehled ostatních soukromých mateřských škol

C) Miniškolky, hlídací centra, centra pro rodiče s dětmi

Takto se běžně nazývají předškolní instituce, jejichž cílem je dozorovat nad svěřenými dětmi, vzdělávat je a vychovávat. Od mateřských škol se ale liší zejména tím, že nejsou zapsány v Rejstříku škol a školských zařízení, nemají tedy úplně stejné podmínky jako zapsané školy, nemusí striktně dodržovat některé zákony a Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Dále se mohou lišit také například tím, že do nich dítě nemusí chodit pravidelně nebo každý den, mají kratší provozní dobu nebo je ve třídách např. méně dětí než je obvykle v klasických mateřských školách.

3.3 Návrh možných řešení

Já osobně vidím budoucnost v různorodých malých mateřských školách rodinného typu. Tedy v MŠ o zhruba dvou třídách, s maximálním počtem 20 dětí v jedné třídě. Takových mateřských škol by sice bylo potřeba více, ty by ale pokryly více lokalit a každá by mohla nabídnout specifický ŠVP s jinou charakteristikou.

Jejich kladem je menší počet dětí ve třídách, efektivnější práce s dětmi, možnost individuálního přístupu a práce s dětmi, více prostoru a času na tvorbu vztahu mezi dětmi a pedagogy, pedagogy a rodiči a dětmi navzájem mezi sebou. Rodiče se mohou více podílet na spolupráci s pedagogy a celou školou, pomáhat při organizaci akcí, tvorbě pomůcek pro děti, účastnit se vzdělávacích a volnočasových seminářů apod.

Další výhodou je různorodost vzdělávacích programů, filosofii a charakteristik jednotlivých mateřských škol, rozšíření možnosti výběru nejen podle lokality a školního, ale také podle nabídky konkrétní MŠ. Také návaznost alternativních základních škol ve Zlíně chybí. Jsou zde pouze základní školy s rozšířenou výukou konkrétních klasických školních předmětů či sportovních aktivit, nabízených volnočasových zájmových kroužků nebo s účastí na různých (většinou evropských) projektech. Filosofie školy, přístup k žákům, jejich hodnocení, práce a výuka dětí je obecně povětšinou stejná ve všech státních základních školách. Vnímání dítěte v konkrétních vývojových stádiích, snaha zaujmout žáky nebo výchova k myšlení téměř vždy chybí, pokud tomu tak není, jde většinou o velmi dobře odvedenou práci konkrétního pedagoga.

Pro rodiče může být více malých mateřských škol přínosných také v tom, že si mohou vybrat tu, která jim nejvíce vyhovuje i v jiných aspektech a to z hlediska spíše technického. Tedy zejména podle provozní doby, lokality MŠ (vzdálenost od bydliště, pracoviště rodičů či prarodičů, vyskytuje se na trase rodičů do zaměstnání, apod.). Také je snadnější přizpůsobit MŠ a dohodnout některé společné podmínky a požadavky s cca 20 rodinami (při počtu max. 20 dětí ve třídě), než vyhovět všem požadavkům rodičů při počtu 28 dětí v jedné třídě.

Dnešní školství také často řeší problém umístění dětí s poruchami chování, s poruchami učení a různými typy agresivního nebo hyperaktivního chování do klasických tříd a také adaptaci dětí s mentálními nebo fyzickými handicapy. Při menším počtu dětí ve třídě lze snáze přizpůsobit podmínky edukace tak, aby pedagog mohl s tímto dítětem efektivně pracovat. Velmi často se tyto problémy začnou projevovat až v tomto období, rozpozná je až pedagog v MŠ anebo je také rodiče často popírají (nebo si rozdílů neuvědomují ve všech ohledech), dnešní učitelky v mateřských školách se tedy velmi často dostávají do situace, kdy musí pracovat s těmito dětmi (a to také kvůli kladným ohlasům na integraci a velké poptávce po ní), i když by tyto děti potřebovaly spíše speciální typ MŠ a následně ZŠ, proto s tím již dnes musíme počítat a musíme předpokládat, že zápis těchto dětí do klasických MŠ bude narůstat.

4 ZAKLÁDÁNÍ SOUKROMÝCH MATEŘSKÝCH ŠKOL

Z důvodů, které popisují předchozí kapitoly, jsem v aplikační části této bakalářské práce popsala takovou mateřskou školu, která se snaží zmíněným nedostatkům vyvarovat. V předchozích kapitolách jsem objasnila, jaký charakter by měla mateřská škola mít a jaké základní principy by měla podle mne splňovat. V následujících kapitolách se budu věnovat věcné a legislativní stránce zřizování nové soukromé školy.

4.1 Legislativní opatření

Následující popsané kroky ke zřízení samotné mateřské školy musí být učiněny v době, kdy již budeme znát budoucí název zřizované mateřské školy, její vizi, charakteristiku, další legislativní vymezení, tedy kdo bude statutárním orgánem mateřské školy, kdo bude jejím zřizovatelem a ředitelem.

4.1.1 Založení právnické osoby

Legislativní úkony provázející zakládání soukromých mateřských škol začínají založením právnické osoby. Tento úkon provádíme pomocí notářského zápisu, konkrétně společenská smlouva nebo zakladatelská listina dokládající založení společnosti s ručením omezeným, obecně prospěšné společnosti nebo např. zájmového sdružení. Důležitým údajem je název právnické osoby, který je zároveň názvem soukromé mateřské školy. Ten musí obsahovat označení stupně a druhu školy, popř. i její upřesňující přívlastek. (Všetičková, 2012)

Dále musíme vymezit předmět podnikání, což je v tomto případě „provozování soukromé mateřské školy“ a právní formu, která v tomto případě bude „školská právnická osoba“. (Všetičková, 2012)

4.1.2 Zápis do rejstříku škol a školských zařízení

Následuje zápis do rejstříku škol a školských zařízení. Tento úkon provádí krajský úřad na základě žádosti o zápis školy do rejstříku škol a školských zařízení. Ta musí obsahovat tyto údaje: druh školy, název, sídlo, právní formu a identifikační číslo (dále jen „IČ“)

(pokud bylo přiděleno) dané právnické osoby, následně jméno, státní příslušnost, místo trvalého pobytu a datum narození osoby, která je jejím statutárním orgánem. Dále uvádíme základní údaje o zřizovateli školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace, pokud jde o právnickou osobu, uvádíme jméno, sídlo právní formu a IČ, pokud jde o fyzickou osobu, uvádíme jméno, státní příslušnost, místo trvalého pobytu a datum narození. Stejně kategorie údajů uvádíme o osobách, které jsou statutárním orgánem zřizovatele (většinou ředitel školy). (Všetičková, 2012)

Dále uvádíme rámcový popis personálního, majetkového a finančního zajištění, který musí být v souladu s podmínkami RVP PV. K žádosti přikládáme také důležité doklady: doklad potvrzující právo na užívání vybraných prostor, doklad o možnosti užívání prostor za účelem provozování mateřské školy, doklad uvádějící základní údaje o řediteli školy a jeho jmenování do dané funkce, informace o mateřské škole (navrhovaný maximální počet dětí, tříd, stravníků a lůžek). Přikládáme také čestné prohlášení zřizovatele, že neprobíhá insolvenční řízení, nemá vůči státu žádné finanční nedoplatky a nebyla v posledních třech letech vymazána z rejstříku osoba, jíž byl zřizovatelem, z důvodů porušení zákona apod. Na závěr uvádíme datum zahájení činnosti soukromé mateřské školy. (Všetičková, 2012)

Poté je žádost posuzována dle *Příkazu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 1/2005 k postupu při zápisu škol do rejstříku škol a školských zařízení* vydaného v únoru 2005 dnes již bývalou ministryní Petrou Buzkovou. Rozhodnutí musí být vystaveno do 90 dnů od doručení žádosti o zápis. Pokud je rozhodnutí kladné, musí škola vypracovat školní vzdělávací program, který je v souladu s platným RVP PV. Také se škola musí zapsat u jednoho z Obchodních krajských soudů do obchodního rejstříku a zde mu bude přiděleno již zmiňované IČ. (Všetičková, 2012)

4.1.3 Finanční zázemí

Poslední náležitostí je zřízení účtu právnické osoby a následná žádost o základní dotaci ve výši 60 % normativně stanovené výše neinvestičních výdajů. V dalších letech provozu soukromé mateřské školy může dotace dosahovat až 100 % této částky. (Všetičková, 2012; Pemová, Ptáček, 2013; Peštálová a kol., 2010)

4.1.4 Pedagogické zázemí

Předpoklady a požadavky pro výkon činnosti pedagogických pracovníků nám ukládá Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. (Všetičková, 2012)

Ten vymezuje, že pedagog v mateřské škole, která je zapsána v rejstříku škol a školských zařízení, musí mít pro tuto práci odbornou kvalifikaci, tedy mít ukončený jakýkoli stupeň předškolního pedagogického vzdělávání, a musí být plně způsobilý tuto činnost vykonávat (bezúhonnost, právní a zdravotní způsobilost, znalost českého jazyka). (Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, 2004)

Funkci ředitele mateřské školy může vykonávat fyzická osoba, která splňuje výše uvedené podmínky a navíc získala alespoň tříletou praxi ve vykonávání odborné nebo přímé pedagogické činnosti. (Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, 2004)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 NÁVRH PROJEKTU A ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU MATEŘSKÉ ŠKOLY

Hlavní částí mé bakalářské práce je samotný návrh mateřské školy. V následujících kapitolách bych chtěla představit a popsat, jak by v ideálním případě měla má fiktivní mateřská škola, tedy její návrh, vypadat.

Samozřejmě mohu jen na teoretické a imaginární úrovni určit, jaké podmínky a finance budou zakládání navrhované školy provázet, samotný návrh budovy a materiálních podmínek by tedy mohl být ve skutečnosti dost odlišný. Školní vzdělávací program, hlavní cíle mateřské školy a přístup pedagogů by se ale měly lišit maximálně v detailech.

Běžně a v ideálním případě je tvorba školního vzdělávacího programu společnou prací a vizí všech pedagogů a pracovníků mateřské školy, popřípadě i zákonných zástupců dětí z konkrétní mateřské školy, nebo alespoň zohledňuje některá jejich přání, návrhy, nápady a podmínky. V tomto případě však jde o mou bakalářskou práci, dovolím si tedy, jako jednu z hlavních a podstatných částí mé aplikační části, navrhnout školní vzdělávací program spolu s popisem mateřské školy a její charakteristiky a hlavních cílů sama, dle hodnot a pedagogických zásad, které sama uznávám a které mne inspirovaly při četbě odborné literatury.

5.1 Identifikační údaje mateřské školy

Název mateřské školy, jejíž návrh právě čtete, je „**Soukromá mateřská škola s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky**“.

Sídlo mateřské školy bude ve Zlíně, avšak přesnou adresu určit nemůžeme.

Zřizovatelem by byl soukromý subjekt, tedy právnická osoba založena mnou jakožto navrhovatelkou projektu.

5.2 Základní údaje o mateřské škole

Počet tříd:

- 2 smíšené třídy
- v ideálním případě by ale byla zřízena jedna třída jen pro předškoláky, a to v případě, že by do mateřské školy docházelo alespoň 18 předškoláků, druhá třída by tedy byla smíšená pro všechny děti mladší

Počet dětí:

- maximálně 20 dětí v jedné třídě ve věku 3-6 let (po individuální domluvě i mladší) (a případně starší děti s odkladem povinné školní docházky)

Lokalita školy:

- ideálními možnostmi jsou:
  - klidná lokalita na okraji Zlína poblíž lesa
  - snadno přístupná lokalita v centru Zlína
  - lokalita, ve které se žádná mateřská škola nenachází (např. Mokrá, Paseky, Chlum, U Majáku, Příluky)
  - popř. vesnice nebo město ve Zlínském kraji, které by z demografických důvodů mateřskou školu potřebovalo nebo si žádá alternativní mateřskou školu

Charakter budovy a okolí:

- v ideálním případě prostory stavěné přímo pro potřeby mateřské školy (tedy např. nevyužívané prostory bývalé MŠ) nebo snadno upravitelné pro provoz mateřské školy (ideálně nevyužívané třídy a prostory škol, družin či domovů mládeže, rodinný dům s vhodným půdorysem apod.)
- důležité je, aby k budově náležela prostorná zahrada, park, lesík či hřiště nebo byla některá z těchto možností přístupná v blízkém okolí

- nesmíme opomenout, že v budově musí být prostory pro dvě třídy – pro každou třída a herna (tzn. 1 velká nebo 2 menší propojené místnosti), koupelny se záchody a sprchou, prostory pro šatny dětí, dále WC pro personál a v ideálním případě také kuchyni a kancelář (pracovní místnost pro pedagogy)
- naše mateřská škola by také mohla být v prostorách již fungující mateřské školy jako samostatná třída nebo být přidružena k nějaké zlínské základní škole – oba subjekty by tak mohly využívat společné prostory a příslušenství (např. kuchyně, zahrada), ale přitom zůstat autonomní s vlastní filosofií a vzdělávacím programem

Personál mateřské školy:

- 2 učitelky pro každou třídu (včetně ředitelky či vedoucí učitelky), 1 školnice a kuchařky
- v žádném případě není podmínkou, aby šlo o ženský personál, samozřejmě mohou v naší mateřské škole pracovat i muži
- učitelky musí mít pedagogické vzdělání se zaměřením na mateřské školy, být křesťanského vyznání, žít dle křesťanských morálních zásad, uznávat a být vzdělány (kurzy, školení, přednášky a akreditované vzdělávací programy) v alternativních programech, které mateřská škola využívá
- ředitelka mateřské školy, popř. vedoucí učitelka, je jednou z učitelek, je totiž velmi přínosné, když ředitelka školy vykonává (alespoň částečně, tedy poměrnou část dne) přímou pedagogickou činnost s dětmi v jedné ze tříd, kde je tedy v ideálním případě plnohodnotnou učitelkou
- náplní práce školnice je uklízet prostory mateřské školy, chystat snídaně a svačinky dětem, vydávat jim obědy, udržovat v čistotě textilie a povlečení dětí, upravovat dle potřeby prostory tříd, v případě potřeby musí být oprávněná a schopná dohlížet na děti, zodpovídá za řešení a zajištění oprav v mateřské škole
- pokud si bude mateřská škola sama zajišťovat obědy ve vlastní kuchyni, je nutné rozšířit personál o kuchařky (při počtu 40 dětí v MŠ alespoň dvě kuchařky); jinou možností by ale mohlo být odebírání obědů z jiné blízké mateřské nebo základní školy, nebo jiného zařízení schopného zajistit obědy předškolním dětem s požadavky mateřské školy, tedy podle podmínek na životosprávu, které jsou určeny v Rámcovém vzdělávacím programu pro

předškolní vzdělávání (ohledy na nezávadné ingredience, zdravou a vyváženou stravu, atd.)

5.3 Charakteristika mateřské školy

Motto pedagogů Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky: *„Dítě není nádoba, která touží být naplněna, ale plamen, který se touží rozhořet.“* (Francois Rabelais)

- MŠ s alternativním vzdělávacím programem, který je zejména zaměřen na zdravý morální, sociální a psychický rozvoj dítěte.
- MŠ rodinného typu s důrazem na výchovu dítěte v křesťanském duchu, toleranci druhých a navazování a udržování dobrých vztahů s ostatními.
- MŠ využívá prvky alternativních vzdělávacích programů a řadí se tím k inovativním školám, které nabízejí alternativu k běžným státním školám. MŠ využívá zejména prvky waldorfské pedagogiky a Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta. Dále pak vychází z principů církevních mateřských škol, salesiánské výchovy a využívá některé pomůcky a metody montesorri pedagogiky.
- Při práci a komunikaci s dětmi klademe důraz na jejich osobní vývoj, na rozvoj jejich osobnosti, podporu jejich kladných vlastností, předkládání dobrého příkladu jako základního prvku výchovy, podporu spolupráce mezi pedagogy a dětmi, dětmi mezi sebou, ale také dětmi a rodiči a pedagogiky a rodiči. A v neposlední řadě je hlavním cílem naučit děti elementární znalosti o světě a svém okolí a podporovat jejich přirozenou zvědavost a aktivitu.
- V MŠ podporujeme křesťanskou výchovu, přijímáme ale samozřejmě i děti z nevěřících rodin nebo rodin jiného vyznání. Rodiče však musí počítat s tím, že děti vychováváme dle zásad Římsko-katolické církve, budeme v MŠ společně slavit křesťanské svátky, a vzdělávat děti jednoduchou formou o životě Ježíše Krista a svatých, jejichž životy a skutky budeme dětem předkládat jako dobrý vzor. Naším hlavním cílem je ale především vychovat dobrého a rozumného člověka a připravit dítě na další vzdělávání, především na první třídu základní školy.

- Jde tedy o mateřskou školu, ve které najdete pro své děti kvalitní vzdělání na předškolní úrovni a patřičnou přípravu na libovolnou základní školu.

- Co u nás však nenajdete, je klasická frontální výuka s předáváním informací, které se děti musí do druhého dne naučit z paměti, nebo pochopit učivo právě dnes, neboť by zítřejší látku již nezvládly. Naši pedagogové budou pro děti spíše partnery na cestě k poznání, budou děti vést spíše k samostatnému uvažování, k přemýšlení nad věcmi a jevy, budou je vést správným směrem k zjišťování správných odpovědí, ale nebudou prostým reproduktorem informací. Cílem pedagoga tedy je přivést dítě ke správnému řešení, pochopení či odpovědi, ne jim ji jen sdělit. To však neznamená, že dítěti potřebné jevy a situace nevysvětlíme, budeme se naopak maximálně snažit o to, aby je sám pochopil, popřípadě si je zažil tak, aby jim co nejlépe porozuměl a pochopené si co nejlépe zapamatoval (pomocí experimentů, názorných pomůcek, her, praktickým vyučováním či zážitkovou pedagogikou).

- S každým dítětem pak budeme jednat a pracovat individuálně dle jeho intelektuální a duševní úrovně a využívat takových metod, které budou pro dítě vhodné.

- Vybavení MŠ bude podobné jako ve waldorfských školách, tedy nábytek, pomůcky a hračky především z přírodních materiálů. V naší mateřské škole nenajdete počítače a televize, z moderní techniky budeme využívat pouze CD přehrávač, mobilní telefon pro komunikaci s rodiči a tzv. "domácí telefon" sloužící k otevírání hlavních dveří školy. Do mateřské školy podle nás tyto věci nepatří, děti by si měly užít přirozeně dětství a volnou hru a při ní zapojit svou kreativitu a představivost. Neměly by se v mateřské škole učit pracovat s počítačem, hrát na nich hry nebo sledovat televizní a výukové programy, samozřejmě nejsme proti tomu, aby se těmto věcem děti věnovaly doma, v mateřské škole je však specifické prostředí, kam tyto věci nepatří, snažíme se zde nabízet činnosti, pomůcky a hračky, které děti běžně doma nemají a které je mohou nějak rozvíjet.

- Klademe důraz na používání názorných pomůcek (např. Montessori pomůcky, didaktické stolní hry, apod.), které pomáhají dětem představit si věci a jevy a snáze je pochopit a učit se pomocí nich zábavnou a názornou formou.

- V naší mateřské škole najdete hlavně tradiční hračky z přírodních materiálů (dřevo, plst', vlna, textil, karton, papír, ...), které nejsou komerční (hlavním cílem výrobců takových hraček je výdělek, snaha předkládat dětem, že tuto hračku má každý, musí ji mít i on a je moderní a módní záležitostí), nepropagují konkrétní značku, seriál, film nebo imaginární postavičky, nejsou kýčovitě, ostře barevné, plastové. Naše hračky rozvíjí představivost,

kreativitu, mohou se pro dítě stát, čím samo bude chtít a může je využít v několika různých hrách, rolích a situacích.

- Venku na zahradě najdete průlezky, které běžně ve městech nejsou. Kombinují dřevo, lana a kov (ten je využit na zajištění, zabezpečení a zpevnění). Děti na nich můžou vylepšovat svou kondici, schopnosti, sebejistotu, obratnost a sílu. Dále by zde měl být velký strom, poskytující stín pro slunné dny, další alespoň dva menší členité stromy nebo keře, na které by mohly děti (s dohledem pedagoga) vylézt a vykotlaný kmen stromu, do kterého se dá schovat jako do domečku a v něm si hrát. Povrch zahrady bude travnatý se speciálním měkkým povrchem pod průlezkami. Vedle průlezek, stromů a keřů by zde měla být velká volná plocha vhodná k běhání a hrám.

- Jíme vždy společně u velkého stolu. Děti tak vidí, že máme všichni stejné jídlo, které nám chutná, dítě nesedí dlouhou dobu samo u stolečku, jako tomu bývá v ostatních mateřských školách. Také se mohou učit zásadám stolování od dospělých a starších spolužáků. Děti si částečně chystají jídlo sami, mažou si pomazánku na pečivo, oběd jim vydává školnice, sami si ale nesou talíř na své místo a následně jej po sobě uklidí, sami si naloží nebo řeknou, kolik sní, sami si nalévají pití do hrnečků.

- Je pro nás důležité, aby již při společných řízených činnostech byly přítomny obě učitelky dané třídy (ve státních mateřských školách totiž běžně na odpolední směnu dochází druhá učitelka až v době, než se děti převlékají na volnou hru venku). Toto opatření má mnoho kladů – lépe se udržuje kázeň a pozornost dětí, jedna učitelka se může věnovat didaktické činnosti a vedení aktivit a druhá je s dětmi, může jim asistovat, vyřešit případný konflikt, krizovou situaci nebo nekázeň. Učitelky si také mohou asistovat navzájem a zařadit náročnější aktivity. Obě učitelky jsou tedy s dětmi každý den, po většinu provozní doby mateřské školy a hlavně po dobu toho nejdůležitějšího, co se každý den v mateřské škole odehrává (stěžejní řízená činnost, pobyt venku, oběd). Obě učitelky tudíž ví lépe co se dělo, co děti prožily, jak jim to šlo, co je bavilo a co ne, co se naučily, co je potřeba zopakovat, co už děti znají a jak dobře. Nemusí si to složitě sdělovat, v mateřských školách je totiž velice obtížné, aby si učitelky navzájem v klidu sdělili své dojmy a důležité informace, které často musí dále sdělit ještě rodičům. Učitelky tak mohou přímo diskutovat o daných problémech, dovednostech a nedostacích dětí, a mohou přímo nalézat potřebná řešení a opatření. Pro učitelky se pak lépe navazuje s vlastní činností, usnadňuje to komunikaci s dětmi, utužuje to vztahy mezi učitelem a dítětem, ale také mezi pedagogy navzájem.

5.4 Konkrétní alternativní pedagogické prvky

Zde popisují, jak konkrétní alternativní pedagogické směry inspirovaly školní vzdělávací program Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky, a jaké konkrétní prvky budou v mateřské škole využívány a jakým způsobem.

5.4.1 Waldorfská pedagogika

- vybavení tříd – přírodní materiály (nábytek, pomůcky, hračky, dekorace), co nejméně technického vybavení, estetické prvky (dekorace, obrazy, pastelové barvy, koutek dekorace k ročnímu období)
- jeden velký stůl – můžeme tak dělat věci více společně
- pomůcky z přírodních materiálů – např. voskové bločky na kreslení, plst', vlna, ovčí rouno, bavlna, včelí vosk a další podobné materiály vhodné ke tvoření
- týdenní aktivity – každý den v týdnu je zaměřen na jeden specifický typ aktivity, kterému je věnována část řízených činností
- měsíční slavnosti – společná akce pro celou mateřskou školu, které se v ideálním případě účastní i rodiče, některé akce jsou určeny i široké veřejnosti
- praktická výchova – aktivity z běžného života si zde společně vyzkoušíme v rámci řízených činností
- pedagogické zásady – přístup k dětem, jejich dětství, snaha co nejlépe poznat a pochopit dítě, rozvíjet vzájemné vztahy, komunikace, výchova především nápodobou dospělého, ten je zde vzorem a předává tak dítěti kladné životní hodnoty

5.4.2 Montessori pedagogika

- Montessori pomůcky – jsou názorné, praktické a atraktivní
- přístup k vyučování – žádná frontální a monologická výuka, ale spíše vést děti k poznání, učit je nalézat správné odpovědi a řešení
- zodpovědnost, samostatnost a sebeobsluha – u dětí budeme tyto prvky podporovat

5.4.3 Salesiáni Dona Bosca

- přístup ke člověku – principy víry, laskavosti a rozumu; uvědomění si všech tří částí lidské bytosti, tedy tělesné, duševní a duchovní
- pedagogické a křesťanské zázemí
- předávání a uznávání křesťanských hodnot
- působit na ostatní vlastní osobností – být vzorem, dobrým křesťanem a občanem, jít dětem příkladem, zakládat svou pedagogickou činnost na křesťanské víře, být veselý a aktivní, udržovat optimistický přístup

5.4.4 Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta

- způsob práce při didaktických řízených činnostech – práce se šátky a přírodninami, prvky zpěvu a vyprávění, prvky zážitkové pedagogiky, důraz na spolupráci i samostatnost, rozvoj tvořivosti a představivosti
- předávání křesťanské víry – způsob výuky základů k náboženství a víře, předkládání života Ježíše Krista a svatých jako dobrý příklad
- podpora vztahu – uvědomění si druhých, uvědomění si vlastních činů, které by je mohly ovlivnit, ublížit jim nebo naopak pomoci, podpora tolerance a důvěry, učit se být ve vztahu aktivní, podpora rodinných vztahů
- důraz na celistvost člověka, smysl věcí, jevů a činů a rozum

5.5 Organizace školního roku a jednotlivých dnů

5.5.1 Průběh školního roku

Vzdělávací program mateřské školy je rozdělen do sedmi integrovaných bloků. Integrované bloky jsou charakteristické svou vzdělávací nabídkou, která je vždy v souladu s liturgickým rokem, daným ročním obdobím, počasím a změnami v přírodě a reaguje na aktuální potřeby dětí, na to co v daném období prožívají, co je pro ně důležité a připomenout jim, co zásadního opomíjejí.

Každý integrovaný blok je navíc inspirován waldorfským vzdělávacím programem (zejména typické týdenní činnosti, měsíční slavnosti, výzdoba třídy dle měsíců a ročních období) a programem Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta (zejména zohlednění liturgického roku, metodika vzdělávacího programu na více let dopředu).

Integrované bloky jsou navrženy tak, aby se jejich program a vzdělávací nabídka dala využít v několika následujících letech (ideálně ve dvou až třech letech po sobě). Program počítá s věkově smíšenou skupinou dětí, přičemž jsou děti v mateřské škole přibližně dva až čtyři roky, vzdělávací nabídka je tedy navržena tak, aby se dala vybrat témata a činnosti dle věku a charakteristiky skupiny.

	<i>Období, kdy bude integrovaný blok v MŠ probíhat</i>	<i>Název integrovaného bloku</i>	<i>Motivační název využitý pro práci s dětmi</i>
1.	Září	Adaptace dětí	„Ahoj, jsme rádi, že jsi s námi“
2.	Říjen a listopad	Podzim	„Barvy podzimu“
3.	Prosinec	Advent	„Chystáme svá srdce pro Ježíše“
4.	Leden a únor	Zima	„Chráníme své zdraví“
5.	Březen a duben	Jaro	„Chráníme přírodu a naši Zem“
6.	Květen a červen	Léto	„Poznáváme naše město, poznáváme celý svět“
7.	Červenec a srpen	Prázdniny	„Hrajeme si a vyprávíme si“

Tabulka 4 – Integrované bloky školního vzdělávacího programu

Návrhy integrovaných bloků

1) Název integrovaného bloku: Adaptace dětí

Motivační název: „Ahoj, jsme rádi, že jsi s námi“

Období: měsíc září

Charakteristika integrovaného bloku: Tento integrovaný blok je zaměřen na adaptaci dětí v mateřské škole a třídě, na seznamování dětí mezi sebou, s pedagogy, prostory, pravidly a režimem dne v mateřské škole a jejím charakterem.

Hlavní cíle:

- Adaptovat se na mateřskou školu, třídu a její vnitřní pravidla, řád a provoz, na kolektiv dětí a pedagogy.
- Seznámit se mezi sebou navzájem.

Akce a měsíční slavnosti: zakončeno Svatováclavskou slavností

2) Název integrovaného bloku: Podzim

Motivační název: „*Barvy podzimu*“

Období: říjen a listopad

Charakteristika integrovaného bloku: Tento integrovaný blok se zabývá podzimní přírodou, tématy týkajícími se sklizně úrody, poznáváním ovoce a zeleniny, zahrady na podzim a v zimě. Již probíhá plný provoz mateřské školy se všemi náležitostmi. Integrovaný blok je dále zaměřen na výtvarné techniky s přírodninami, základy stolování a zdvořilosti a na elementární povědomí o pojmech čas a hodiny.

Hlavní cíle:

- Získat základní znalosti o změnách v přírodě na podzim.
- Získat poznatky o různých konkrétních druzích ovoce a zeleniny.
- Dodržovat daná pravidla platící v mateřské škole.
- Získat elementární povědomí o pojmech čas, hodiny a pojmech s nimi spojenými.

Akce a měsíční slavnosti: Michaelská slavnost (úvod na začátku října, samotná slavnost o dva týdny později)

3) Název integrovaného bloku: Advent

Motivační název: „*Chystáme svá srdce pro Ježíše*“

Období: prosinec

Charakteristika integrovaného bloku: Na začátku integrovaného bloku nás čeká návštěva svatého Mikuláše, na kterou se s dětmi budeme připravovat. Celý integrovaný blok nás provede dobou adventní až k oslavě Vánoc. V tomto období se zaměříme na rozvoj emoční stránky dětí, rozvoj vztahů ve třídě, vzájemnou komunikaci a význam rodiny.

Hlavní cíle:

- Prohloubit znalosti o čase a hodinách v tématech střídání dne a noci, světla a tmy.
- Rozvíjet sebepoznávání a emoce.
- Připravit se na návštěvu svatého Mikuláše, naučit se tématické říkanky a připravit se na setkání po psychické stránce (vyrovnávání se se strachem, úzkostí).
- Rozvoj jemné motoriky a tvořivosti při výrobě dekoračních předmětů a dárků.
- Prohloubit elementární znalosti o rodině, jejích členech a vzájemných vztazích.

Akce a měsíční slavnosti: návštěva sv. Mikuláše, Vánoční tvoření a Vánoční besídka

4) Název integrovaného bloku: Zima

Motivační název: „*Chráníme své zdraví*“

Období: leden a únor

Charakteristika integrovaného bloku: Mezi probíraná témata v tomto integrovaném bloku patří zimní příroda, skupenství vody, zdraví a nemoci, hygiena, oblékání, zimní sporty a zvířata v zimě.

Hlavní cíle:

- Získat elementární znalosti o změnách v přírodě v zimě, o důvodech a účelu těchto změn.
- Seznámit se se všemi skupenstvími vody a pochopit jejich vlastnosti.
- Pochopit význam slov zdraví a nemoc a znát účel a možnosti prevence proti nemocem.
- Získat elementární znalosti o jednotlivých zimních sportech.
- Rozvoj hrubé motoriky a koordinace těla při zimních venkovních a sportovních aktivitách.

Akce a měsíční slavnosti: Tříkrálovská slavnost, Masopust, Vynášení Moreny

5) Název integrovaného bloku: Jaro

Motivační název: „*Chráníme přírodu a naši Zem*“

Období: březen a duben

Charakteristika integrovaného bloku: V tomto integrovaném bloku se budeme zabývat především ekologií, globální výchovou, jarní přírodou, změnami na zahradě na jaře. Mezi další vzdělávací témata patří povědomí o čase, roční období, měsíce, dále nový život, růst rostlin, samec, samice a mláďata zvířat, a mezi výchovná témata řadíme osvojování základů společenského chování a chování na veřejnosti.

Hlavní cíle:

- Poznat význam ekologie a získat povědomí o základech environmentální a globální výchovy.
- Získat základní znalosti o změnách v přírodě na jaře a s nimi spojené práci na zahradě.
- Poznat průběh růstu rostlin a mláďat.
- Znat a uvědomovat si význam nového života.
- Rozeznat a umět pojmenovat samce, samice a mláďata běžných zvířat.
- Umět pojmenovat a popsat jednotlivá roční období a měsíce.
- Pochopit zákonitosti času, znát patřičné názvosloví, těmto pojmům rozumět a umět je používat ve větě.
- Osvojit si základy společenského chování, chování na veřejnosti, v dopravních prostředcích nebo na kulturních akcích, základy zdvořilosti a stolování.

Akce a měsíční slavnosti: Jarní zahradní slavnost (první jarní den), Velikonoční tvoření, Den Země

6) Název integrovaného bloku: Léto

Motivační název: „*Poznáváme naše město, poznáváme celý svět*“

Období: květen a červen

Charakteristika integrovaného bloku: Závěrečný integrovaný blok školního roku je zaměřen na poznávání města Zlína. Budeme získávat základní znalosti o městě Zlíně, poznávat důležitá místa a památky, učit se orientaci na mapě, orientaci v prostoru, poznávat základní pojmy označení prostoru, směru a pořadí, poznáme jednotlivé složky a funkci integrovaného záchranného systému, základy první pomoci a bezpečnosti. Integrovaný blok můžeme dále doplnit o vzdělávání a poznávání České republiky, Evropy, jiných zemí a kultur, o světě a základech zeměpisu. V souvislosti se Dnem matek se zaměříme na rodinu, její členy a funkce rodiny.

Hlavní cíle:

- Znat a umět pojmenovat členy rodiny.
- Umět vysvětlit a chápat pojmy rodina a domov.
- Znat základní orientační body, významná místa a kulturní památky města Zlína.
- Vědět co je mapa, co představuje a k čemu se používá.
- Znat základní pojmy užívané při orientaci v prostoru a označující pořadí a polohu.
- Chápat tyto pojmy a umět je správně užít ve větě.
- Znat základní bezpečnostní pravidla.
- Vědět, jak se zachovat při konkrétních krizových a nebezpečných situacích a znát telefonní číslo na integrovaný záchranný systém.

Akce a měsíční slavnosti: Den matek (besídka pro maminky a rodiny), Letní zahradní slavnost (první letní den), Slavnostní ukončení školního roku

7) Název integrovaného bloku: Prázdniny

Motivační název: „*Hrajeme si a vyprávíme si*“

Období: červenec a srpen

Vzdělávací nabídka: Období tohoto integrovaného bloku je charakteristické tím, že mateřská škola není otevřená všechny pracovní dny a po dobu jejího provozu ji nenavštěvují všechny děti. Je zde tedy více prostoru a času se zaměřit na komunikaci dětí a logopedii než za běžného provozu. Jde tedy o intenzivnější prohlubování správných návyků dětí,

rozvoj komunikačních dovedností (zejména při vyprávění a rozhovorech) a získávání elementárních znalostí o stavbě vět a slov. Mimo to se zaměříme na letní sporty.

Hlavní cíle:

- Rozvoj komunikačních schopností.
- Rozvoj schopnosti vést rozhovor a rozvoj dovedností s ním spojených – zejména neskákat do řeči, být zdvořilý, naslouchat a vyprávět.
- Rozvoj vyjadřovacích schopností, výslovnosti a slovní zásoby.
- Znat základní stavbu vět a slov, znát základní pojmy a rozumět jim (věta, slovo, slabika, písmeno, hláska, počáteční písmeno, mezera, pauza).
- Rozvoj hrubé motoriky a koordinace těla při letních venkovních aktivitách, plavání a kolektivních hrách.

Akce a měsíční slavnosti: Zahradní slavnost s táborákem (konec prázdnin)

5.5.2 Průběh týdne

Jednotlivé dny v týdnu budou mít vždy svou charakteristiku, stejně jako tomu je ve waldorfských vzdělávacích programech mateřských škol. Hlavní část řízených činností tedy bude každý den v týdnu specifická. Děti tak mají pravidelnější program než například doma, mohou si tak lépe a pozvolna zvykat na rozvrh hodin na základní škole, mohou již očekávat, jaké druhy činnosti je následující den čekají a také rodiče vědí, jak své dítě na daný den obléci (zejména na pátek pro dítě připravit teplejší oblečení na venkovní pobyt). Samozřejmě ale neopomeneme ani klasická výuková témata, která jsou vhodná s dětmi v mateřské škole probrat.

V pondělí se zaměříme na malbu a kresbu na volné téma. Cílem je hlavně naučit děti správnému zacházení s výtvarnými potřebami, správným návykům při kresbě a malbě, správnému sezení, procvičování špetkovitého úchopu, koordinace ruky a oka a jemné motoriky a v neposlední řadě rozvoj tvořivosti.

V úterý se zaměřujeme na praktickou činnost. Děti mají možnost se ptát na své zvědavé otázky, sami si zvolit čemu se chtějí věnovat, co je zajímavá. Budeme společně dělat

pokusy, vařit, zkoušet a poznávat povolání a řemesla, trošku i pracovat, zkoumat věci a jevy, hledat odpovědi a informace.

Ve středu je vzdělávací nabídka zaměřena na hudbu, zpěv, hru na hudební a Orffovy nástroje, procvičování rytmu, základy hudební nauky, tanec.

Čtvrtek je ve znamení netradičních výtvarných technik a vyrábění. Budeme společně tvořit, pracovat s plastelínou, hlinou, suchým pastelem. Hlavním cílem je, na rozdíl od pondělí, rozvoj trpělivosti, snaha dokončit dílo, poslouchat pokyny a pracovat podle nich, na chvíli se ztišit, koncentrovat se, systematicky pracovat.

Páteční řízená činnost bude probíhat venku, kde se budeme učit v přírodě. Pomocí rostlin a přírodnin budeme venku rozvíjet např. i předmatematické představy, jazykové schopnosti, paměť apod. S dětmi se budeme učit naslouchat přírodě, učit se jí rozumět a poznávat ji a okolí mateřské školy. Taky je důležitý prospěch pro zdraví a kondici dětí, být venku na čerstvém vzduchu, téměř za každého počasí. Venku si také společně zahrajeme nějakou pohybovou hru. V případě hodně špatného počasí se budeme věnovat pohybu ve třídě či v herně, zahrajeme si pohybovou hru, uděláme si delší rozcvičku, protáhneme se, zatancujeme si, něco se o svém těle dozvíme a naučíme.

5.5.3 Průběh dne

Provozní doba mateřské školy bude přizpůsobena potřebám rodičů, přibližně to však bude od 6:30 do 17:00. Následující časy budou uvedeny s ohledem na tuto pracovní dobu.

Do 8:00 příchod dětí do mateřské školy a zároveň čas na snídani dětí.

Po osmé hodině bude následovat společný komunikační kruh, ve kterém se společně přivítáme, zahájíme den, učitel nastíní téma a činnosti dne. Nejdůležitější částí této aktivity je, že má následně každé dítě možnost sdělit nám nějakou zprávu, něco nám oznámit, pochlubit se, říct nějakou připomínku, projevit se, promluvit před ostatními. Tato část je zakončena krátkou rozcvičkou, pohybovou aktivitou či protažením. Poté mají děti čas na klidnější volnou hru a samostatné aktivity (např. skládačky, kostky, stavebnice, stolní hry, didaktické hry, pomůcky pro rozvoj konkrétních oblastí, montessori pomůcky, omalovánky, pracovní listy, apod.).

Od devíti hodin nastává klasická řízená činnost (při které jsou již přítomny ve třídě obě učitelky), která je vždy zaměřena na téma integrovaného bloku nebo aktuální téma a pokračující ve stejném duchu specifickou týdenní aktivitou. Po ní bude společná dopolední svačinka a příprava na pobyt venku.

Venku mají děti prostor pro volnou hru.

Kolem 11:30 je společný oběd, po kterém následuje odpočinek dětí na lůžku. Ten je zahájen vyprávěním lidových pohádek a příběhů anebo čtením z vhodných dětských knížek. Pro předškolní děti můžeme odpočinek na lůžku zkrátit a čas následující po vyslechnutí pohádky věnovat činnostem připravujícím předškoláky na první třídu základní školy. Tento čas je podle mne ideální také na tiché individuální rozhovory s dětmi, čas na jejich poznávání a rozvoj jejich komunikace a osobnosti.

Ve 14:30 je pro děti nachystána odpolední svačinka a také jsou probouzeny všechny děti, které usnuly. Když je dětí ve třídách již méně, mohou být spojeny v jedné třídě, kde se mohou věnovat volné hře, což je pro děti přínosné také v tom, že mají možnost být v jiném prostoru s trochu odlišnými pomůckami, hrami a hračkami, vybavení tříd je také odlišné, mají možnost být s dětmi z vedlejší třídy a také s jiným pedagogem, jinou autoritou. Zde si děti vyzvedávají jejich rodiče.

5.6 Co nabízejí naši pedagogové dětem

Naše zásady při práci s vašimi dětmi – klademe důraz na:

- názornost – děti se vždy lépe naučí to, co vidí názorně, protože jsou schopné to snáze a lépe pochopit
- komunikaci – snažíme se vždy všechno nejprve vysvětlit a ne hned křičet a zakazovat, děti musí pochopit, proč a z jakého důvodu by něco neměly dělat; důležitý je dialog, při kterém se obě strany respektují a naslouchají si; dětem nelžeme, potřebují totiž vidět správný vzor v upřímnosti, některé věci jsou tajemství a nemluví se o nich, není ale dobré o nich lhát, ale raději vysvětlit, proč o tom nechci mluvit; klademe velký důraz na to, aby se děti naučily vyjadřovat, říct co je trápí, nejprve vše řešit slovně, ne se nejprve rvát; pro dítě přicházející do první třídy by mělo být naprostou samozřejmostí používání zdvořilostních frází, pozdravů a slov „prosím“, „děkuji“, „promiň“

- vztah – protože úspěch dobré výchovy je založen na důvěře, respektu a vztahu, ne na hrozbě trestu nebo očekávání odměny; jsme ve vztahu aktivní a učíme to i děti; na společných akcích se snažíme prohlubovat vztahy dětí a jejich rodinných příslušníků a také nás pedagogů s rodinami našich svěřenců
- spolupráci – pro budoucnost dětí je důležité, aby uměly spolupracovat s ostatními lidmi, respektovat je, umět se s nimi domluvit, komunikovat, případně dělat kompromisy, ale zachovat a vyjádřit také svůj názor
- samostatnost – dětem necháváme také prostor pro svou samostatnost, je důležité nedělat věci za ně, ale učit je, aby to dokázaly samy, ale také aby uměly přijít pro radu a poprosit o pomoc, když to potřebují
- toleranci – tolerance a ohleduplnost je v životě člověka velmi cenná vlastnost, budeme se snažit tuto vlastnost podpořit u všech dětí a sami k nim s touto schopností přistupovat; jednou z nejdůležitějších schopností, která dnes dětem chybí, je to, že si neváží ostatních lidí, svých ani cizích věcí, přírody a lidské práce, tuto skutečnost se budeme snažit v naší mateřské škole zásadně napravit
- celistvost – má zde více významů – první vychází z Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta, pro kterou je důležité, aby se dítě rozvíjelo uceleně a učilo se vnímat a poznávat svět všemi smysly – druhý je základem křesťanské pedagogiky a to, že každý jedinec musí rozvíjet a vnímat všechny tři složky sebe sama, tedy tělesnou, duševní a duchovní – dle salesiánského významu se budeme v naší mateřské škole snažit propojit důležité formy čtyř základních prostor a to školy, hřiště, domova a kostela – čtvrtý význam je čistě pedagogický a to vyváženost při stanovování pedagogických cílů pro činnosti s dětmi, tedy cílů kognitivních, afektivních a psychomotorických
- víru – ta by měla určovat životní styl našich pedagogů a být jistotou v jejich životě, tyto hodnoty by pak měly v mateřské škole předávat dětem, vzdělávat je a rozmlouvat s nimi o Bohu a Ježíši, Bibli, obřadech a svátcích, a o životě a skutečích svatých

5.7 Co mohou nabídnout rodiče škole a svým dětem

5.7.1 Spolupráce s mateřskou školou

Je velmi žádoucí, aby rodiče spolupracovali s mateřskou školou, kterou jeho děti navštěvují. V první řadě je důležité věnovat pozornost svému dítěti, zajímat se o to, co se v mateřské škole děje, co se zde děti učí a probírají, co jej baví a jaké činnosti rádo nemá. Dále je důležité pedagogy v mateřské škole informovat o důležitých a podstatných situacích v životě dítěte, o takových, které by mohly ovlivnit jeho náladu, zdravotní nebo psychologický stav, chování nebo se mohly stát bariérou v komunikaci, ohrozit ostatní děti nebo pedagogy nebo vyžadují odlišný, jedinečný a vstřícnější přístup k dítěti.

Povinností rodičů je zajistit požadovanou výbavu pro dítě do mateřské školy, tu pravidelně kontrolovat a obměňovat dle potřeby (uvedeno a vysvětleno níže).

Naše mateřská škola bude pořádát slavnosti, vždy alespoň jedna za měsíc, pro všechny děti z naší mateřské školy a jejich příbuzné a přátele. Samozřejmě že účast na nich není povinná, ale je velmi vítaná, stejně jako pomoc a asistence při jejich plánování a organizaci.

Pro utužení vztahů mezi pedagogy a rodiči, rodiči navzájem a usnadnění naší spolupráce, budeme organizovat večery pro rodiče a to vždy jednou za měsíc, jejich četnost a forma bude záležet na naší společné domluvě, nabízíme ale především možnost přijít na různé přednášky, tvoření, diskuze nebo jen posezení při kávě.

Tímto otevíráme také možnost pro rodiče (či jiné příbuzné) zapojit se do chodu mateřské školy, přispět návrhy na činnosti, finančním nebo věcným darem, asistencí při řízených činnostech (např. umělecké představení, prezentace vaší profese či řemesla, zájmové činnosti, čtení pohádek před spaním), pomocí při výrobě pomůcek nebo hraček, organizací akcí a her pro děti nebo pro ostatní rodiče.

5.7.2 Co potřebuje vaše dítě v mateřské škole

Důležité je zejména vhodné oblečení do vnitřních a venkovních prostor. Do mateřské školy dítě potřebuje oblečení, ve kterém mu nebude ani horko ani zima (v mateřských školách bývá běžně okolo 20-22°C) a které si může případně ušpinit. Na pobyt venku připravte dítěti více variant, které bude moci střídát podle aktuálního počasí a taktéž nebude

vadit, kdyby se v něm dítě venku ušpinilo. Na spaní, tedy na odpolední pobyt na lůžku, bude potřebovat pyžamo.

Pro své dítě připravte tašku či pytlík, označený jeho celým jménem, do kterého dejte kompletní náhradní oblečení, včetně spodního prádla, ponožek a punčocháčů, aby se dítě v případě potřeby mohlo převléci do vnitřních i venkovních prostor. Tyto věci bude mít dítě stále ve své skřínce v šatně, je důležité mu je občas zkontrolovat, zda je zde vše potřebné. Dále mu dejte do igelitové tašky holínky a pláštěnku, ven chodíme alespoň na malou chvíli za každého počasí, počítejte s tím, prosím.

Do prostor mateřské školy vaše dítě potřebuje přezůvky - pevnou obuv s čistou podrážkou, která se mu nebude vyzouvat, bude se v ní moci volně pohybovat po mateřské škole, případně i běhat, cvičit a hrát pohybové hry. Venkovní obuv přizpůsobte aktuálnímu počasí, musí být ale vhodné i do nepříznivého terénu (sníh, bláto, les, ...), ven chodíme za každého počasí a půda není ani za slunečného dne vždy dokonale proschlá, dítě se tedy může snadno ušpinit nebo uklouznout. Je důležité, aby mělo v mateřské škole vždy gumáky, které se mu nebudou vyzouvat.

Do mateřské školy, prosím, přineste jeden balík papírových kapesníků a jednu krabičku tahacích papírových kapesníků. Během prvních týdnů docházky dítěti dále připravte tyto věci, které bude dítě využívat v mateřské škole:

- hrneček (ideálně s uchem, nerozbitný a omyvatelný v myčce)
- polštářek na sezení na zemi (budeme jej používat při řízených činnostech na koberci)
- menší ručník (ten si budou sami rodiče jednou za týden vyměňovat)
- knížku do společné knihovny (tu si na konci docházky dítěte opět odnesete domů)
- plyšového kamaráda či drobnou hračku, kterou si dítě bude moci vzít s sebou k usínání (ta by měla být v souladu s vybavením třídy – tedy ideálně z přírodního materiálu a barev)

Je dobré, aby si dítě tyto věci poznalo a vědělo, že jsou jeho. Raději je však podepište. Dítěti tyto jeho vlastní věci pomohou cítit se ve školce dobře a snáze se adaptovat. Také pro vás rodiče může být přínosné, když mu sami dle svých možností a zásad tyto věci opatříte, než abychom po vás chtěli na začátku školního roku poplatek do třídního fondu a vy se nedozvěděli, co se z něj vlastně koupilo, jako tomu často je na státních školách.

Během školního roku je také vítána kniha (dětská - vhodná ke čtení před spaním, do společné knihovny, pro pedagogy - s nápady na činnosti a tvoření, odborná literatura) či hra, pomůcka nebo hračka na výpůjčku, kterou vám za domluvenou dobu zase vrátíme.

5.7.3 Doporučení pro rodiče dětí vstupujících do mateřské školy

Na závěr přikládám výtah ze dvou článků pojednávajících o doporučení pro rodiče dětí, jejichž děti budou v blízké době nastupovat do mateřské školy. Není však na škodu zamyslet se nad nimi i později, rodiče si často neuvědomují běžné věci, které by měli se svými dětmi procvičovat, nebo neví jak o nich s dětmi mluvit. Abychom předešli frustraci vašich dětí, vás rodičů anebo nás pedagogů, přikládám výtah z článků „Desatero pro rodiče před nástupem dítěte do školky“ a „Co musí dítě umět při nástupu do školky“.

Desatero pro rodiče:

- Mluvte s dítětem o tom, co se ve školce dělá a jaké to tam je, vyhněte se negativním popisům, jako „tam tě naučí poslouchat“, „tam se s tebou nikdo dohadovat nebude“ apod.
- Zvykejte dítě na odloučení. Při odchodu láskyplně a s jistotou řekněte, že odcházíte, ale ujistěte dítě, že se vrátíte. Dítě potřebuje vědět, že se na vás může spolehnout. Pokud se budete tajně plížit z domu, dítě se bude cítit zrazené a strach z odloučení se jen prohlubuje.
- Ved'te dítě k samostatnosti zvláště v hygieně, oblékání a jídle.
- Dejte dítěti najevo, že rozumíte jeho případným obavám z nástupu do školky, ale ujistěte ho, že mu věříte a že to určitě zvládne. Zvýšíte tak sebedůvěru dítěte. Pokud má dítě chodit do školky rádo, musí k ní mít kladný vztah. Z toho důvodu nikdy školkou dítěti nevyhrožujte (dítě nemůže mít rádo něco, co mu předkládáte jako trest) – vyhněte se výhrůžkám typu „když budeš zlobit, nechám tě ve školce i odpoledne“.
- Pokud bude dítě plakat, buďte přívětiví, ale rozhodní. Rozloučení by se nemělo příliš protahovat. Ovšem neodcházejte ani narychlo nebo tajně, ani ve vzteku po hádce s dítětem.
- Dejte dítěti s sebou něco důvěrného (plyšovou hračku, nějakou drobnost, šátek).
- Plňte své sliby – když řeknete, že přijдете po obědě, opravdu přijďte.
- Udělejte si jasno v tom, jak prožíváte nastávající situaci vy. Děti dokážou velmi citlivě poznat projevy strachu u rodičů. Platí tu, že zbavit se své úzkosti znamená zbavit dítě jeho úzkosti. Pokud máte strach z odloučení od dítěte a nejste skutečně přesvědčení o tom, že

dítě do školky dát chcete, pak byste měli přehodnotit nástup dítěte do školky. Případně se dohodněte, že dítě do školky bude vodit ten, který s tím má menší problém.

- Za pobyt ve školce neslibujte dítěti odměny předem. Dítě prožívá stres nejen z toho, že je ve školce bez rodičů a zvyká si na nové prostředí, ale přidá se strach z toho, že selže a odměnu pak nedostane. Samozřejmě – pokud den ve školce proběhne v pohodě – chvalte dítě a jděte to oslavit třeba do cukrárny nebo kupte nějakou drobnost. Materiální odměny by se ale neměly stát pravidlem, dítě by pak hračku vyžadovalo každý den.

- Promluvte si s učitelkou o možnostech postupné adaptace dítěte – s dítětem ze začátku můžete jít do třídy, dítě může jít jen na dvě hodiny apod.

(Hoskovcová In Církevní mateřská škola Zlín, 2012)

Při nástupu do MŠ dítě musí umět:

- alespoň částečně se svlékat a oblékat
- sedět po dobu jídla u stolečku, používat lžici a pít z hrnečku nebo ze skleničky
- používat toaletu
- umývat a utírat si ruce
- setrvat při činnosti alespoň 5 - 10 minut
- dítě musí mít alespoň základy výchovy
- umět být poslušné
- dítě nesmí úmyslně ubližovat ostatním dětem, úmyslně ničit hračky apod.
- dítě musí reagovat na pokyny paní učitelky
- chodit po schodech (s nápomocí)
- uklízet po sobě hračky a pomůcky
- být zvyklé na to, že maminka se vzdálí a zase se vrátí
- reagovat na pokyny - přijít, podat, počkat, sednout si
- pozdravit, požádat, poděkovat

(Církevní mateřská škola Zlín, 2012)

6 LEGISLATIVNÍ ZÁZEMÍ NOVÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Soukromá mateřská škola s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky se musí řídit všemi zákony platnými pro soukromé školy zapsané v rejstříku škol a školských zařízení. Tyto jsou uvedeny v první kapitole.

Dále však musí svou činnost vykonávat v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Musí tedy navrhnout takový Školní vzdělávací program, aby dodržoval vzdělávací politiku tohoto spisu.

Pro provoz a chod mateřské školy jsou ale velmi důležité zejména Podmínky předškolního vzdělávání sepsané v RVP PV. Ty určují, jakým způsobem mají být vykonávány souběžné činnosti mateřské školy k přímé pedagogické činnosti a vymezují věcné a materiální podmínky, podmínky životosprávy dětí, psychosociální podmínky, organizační zajištění chodu mateřské školy, řízení mateřské školy, personální a pedagogické zajištění a možnosti vyhovující míry spoluúčasti rodičů na předškolním vzdělávání. (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2004)

7 FINANČNÍ ZÁZEMÍ NOVÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Financování mateřské školy většinou primárně zajišťuje zřizovatel, tedy nejčastěji obec. Má totiž právo na dotace na provoz od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. (Pemová, Ptáček, 2013)

Soukromá mateřská škola na ně ale má nárok pouze tehdy, když je oficiálně zapsána v Rejstříku škol a školských zařízení. Tuto podmínku má projektová soukromá mateřská škola splňují. Bude mít tedy nárok na dotace na provoz a není plátcem DPH. V prvním roce provozu tedy bude mít nárok na 60 % normativu, který je určen vždy na daný rok Ministerstvem školství. V následujících letech má již ale mateřská škola nárok až na 100 % tohoto normativu. Výše dotace je určena dle hodnocení školní inspekce, na plnou výši má nárok v případě, že je hodnocení pravidelné a nadprůměrné, mateřská škola poskytuje státním orgánům informace o hospodaření, docházce dětí a jejich vzdělávání a poskytuje výsledky vlastních evaluací. Investiční náklady na vybudování mateřské školy a její základní vybavení nutné pro plnohodnotný provoz jsou vždy financovány čistě zřizovatelem mateřské školy. (Pemová, Ptáček, 2013)

Dalšími zdroji financí mohou být sponzoři a partneři školy. Důležitou část financí poskytují rodiče skrze úplaty za vzdělávání v mateřské škole – tzv. školné. Jeho výši určuje sám zřizovatel. V našem případě nemůžeme nijak určit ani vypočítat, kolik bude zřízení a běžný provoz navrhované fiktivní mateřské školy stát, v žádném případě nesmí měsíční školné za docházku jednoho dítěte překročit částku 5 000 Kč. Pak by totiž nebylo v souladu s danými zásadami, které jsem si určila ve třetí kapitole této práce, kde srovnávám školné nestátních mateřských škol ve Zlíně. Pokud by totiž bylo školné vyšší, dostalo by se nad průměrnou částku školného ve Zlíně a rodiče by mohli raději volit jiné zařízení, tedy konkurenci. Další mou důležitou zásadou je, že by školné mělo být maximálně tak vysoké, aby se matkám vyplatilo dítě do mateřské školy zapsat, aby si to rodiče mohli dovolit a bylo pro ně tedy výhodnější zapsat dítě do mateřské školy a tím pádem moci vydělávat peníze v zaměstnání. Školné by tedy mělo být tak vysoké, aby byl možný získaný příjem vyšší než placené školné a pro matku tudíž nebyla jeho platba nevýhodná. (Pemová, Ptáček, 2013)

Náklady mateřské školy se ve fiktivním a imaginárním měřítku velmi špatně odhadují (dle autorů Terezie Pemové a Radka Ptáčka je to přibližně 20 000 korun v přepočtu na

jedno dítě, v literatuře však není uvedeno, o jak velkou školu by se jednalo a cenová relace a kvalita vybavení je velmi široká). Můžeme si zde aspoň vyjmenovat, co všechno potřebuje mateřská škola uhradit. Nejprve jsou to investiční náklady, tedy náklady spojené s vybudováním mateřské školy, případnými přestavbami a stavebními úpravami, jejich dokončení (tzn. malování, podlahy, okna, radiátory, rozvody vody a elektřiny, apod.) a pak samotné vybavení prostor. Zde nesmíme opomenout všechny dveře, koberce a osvětlení, vybavení jednotlivých místností, základní pomůcky a hračky (podrobněji popsáno v následujících kapitolách). (Pemová, Ptáček, 2013)

Poté musíme zajišťovat financování provozních nákladů, tedy těch spojených již s běžným každodenním provozem třídy. U nich si musíme uvědomit, že je nutné s nimi počítat i v téměř prázdných třídách, to znamená, že ani nepřítomnost většiny dětí tyto náklady o moc nesníží. Do provozních nákladů řadíme placení spotřebované energie, vody, výplat zaměstnancům, náklady spojené s údržbou mateřské školy (s úklidem, opravou věcí, úpravou a opravou budovy, atd.) a dokupováním pomůcek a hraček. Náklady na stravování dětí hradí vždy rodiče. (Pemová, Ptáček, 2013)

Existují však různé možnosti snížení nákladů. Například využívání městské budovy, která je již jako mateřská škola zařízena, nebo má velmi nízký nájem. Využívání částečně nebo úplně vybavených prostor nám ušetří spoustu stavebních úprav, nákladů na budování místností a za základní vybavení – zejména na toaletách a v koupelnách, v kuchyni, v jednotlivých třídách a šatnách, ušetří náklady za spotřebiče a nábytek, popř. i pomůcky a hračky. (Pemová, Ptáček, 2013)

Velmi výhodnou a efektivní možností jsou také sbírky, ať už veřejné, mezi školkami nebo mezi rodiči dětí z naší mateřské školy. Takto se dá získat nábytek, vybavení, pomůcky, hračky, hry, knihy, časopisy nebo např. využitelný odpadový materiál (textilie, krabičky, kartony, polystyren, molitan, drobné dekorativní předměty, ...), který někomu doma překáží nebo pro něj nemá využití. Některé vybrané věci často potřebují opravit nebo renovovat, ale i přesto vychází levněji a výhodněji, a pro naši mateřskou školu poslouží lépe, než nově koupený moderní nábytek, když se snažíme vybavit školu tradičně a převážně přírodními materiály. Spousta neodborné práce se dá zajistit pomocí brigád, ideálně rodičů, příznivců a přátel mateřské školy, které navíc podporují spolupráci a rodiče se lépe ztotožní s tím, že je mateřská škola „jejich“, stává se tak více rodinnou, rodiče se více zajímají a děti se zde cítí lépe.

Výhodné je také to, když mají děti v mateřské škole více věcí svých vlastních. Využívají je v mateřské škole a po odchodu z ní si věci zase vezmou domů. Toto je lepší jak pro jejich adaptaci a zlepšení domácího prostředí, tak pro rodiče, kteří již tyto věci nemusí platit ve školním a příspěvcích. Sami rodiče totiž mohou nakoupit výbavu v cenové relaci, jakou si sami zvolí, dítě si věci může samo vybrat a později mít zase zpět doma částečně i jako upomínkový předmět. Také se děti tímto učí zodpovědnosti za vlastní věci a ohleduplnosti k věcem cizím. Toto řešení je výhodné zejména u věcí jako hrneček, polštářek, plyšové hračky, knihy, leporela, časopisy, ručníčky a v poslední době i státní mateřské školy využívají, že každé dítě má vlastní penál, ve kterém má své nůžky, lepidlo, pastelky, fixy, vodové barvy, štětce, tužky, pera a další výtvarné pomůcky, které mu rodiče nakoupí (toto může mít výhodu také v tom, že když děti v mateřské škole něco vyrábí a potřebují všechny zároveň např. nůžky nebo lepidlo, nemusí na sebe dlouho čekat a mohou vyrábět zároveň).

8 EVALUACE PROJEKTU SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY S PRINCIPY KŘESŤANSKÉ A WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY

Jelikož nelze návrh projektu jednoduše aplikovat a ověřit v praxi, protože není možné založit tuto fiktivní mateřskou školu v potřebném měřítku na dané testovací období, rozhodla jsem se, že předložím návrh vzdělávacího programu projektové mateřské školy k evaluaci vybraným respondentům. Návrh projektu jsem nechala ohodnotit rodičům, kteří mají děti v předškolním věku a učitelkám z mateřských škol.

K získání názorů a hodnocení návrhu mateřské školy od respondentů jsem použila vlastní vytvořený hodnotící arch, který jsem spolu s návrhem vzdělávacího programu mateřské školy a vybranými informacemi z mé bakalářské práce, sloužícími k upřesnění pojmů a cílů mé práce, poslala vybraným respondentům. Tyto podklady najdete v přílohách této bakalářské práce.

Vybrala jsem čtyři učitelky z klasických státních mateřských škol, které mají ukončený bakalářský stupeň předškolního pedagogického vzdělání, tři učitelky z mateřské školy církevní a vedoucí učitelku z církevní mateřské školy s dosaženým magisterským stupněm předškolního vzdělání. Dále byli mými respondenty dva rodiče, matka dcery v předškolním věku a otec, který má syna v první třídě základní školy a čerstvě narozenou dceru.

Respondentů tedy bylo celkem 10 – devět žen a jeden muž. Sedm z deseti respondentů je křesťanského vyznání, ostatní tři jsou nevěřící. Všichni respondenti žijí ve Zlínském kraji, kde i pracují. Věk respondentů je v rozmezí 23-46 let. Všichni respondenti byli obeznámeni s danou problematikou a terminologií.

Respondentů jsem se v hodnotícím archu ptala na jejich vlastní názor na navrženou „Soukromou mateřskou školu s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky“, jejich vlastní hodnocení, poznatky a připomínky. Poté měli vybrat několik zásadních kladů a záporů, na které by chtěli poukázat. Závěrečná otázka se týkala toho, zda by takovou mateřskou školu oni sami vybrali pro své vlastní dítě a proč, z jakého důvodu by školu vybrali nebo nevybrali.

8.1 Vlastní hodnocení a názor na návrh mateřské školy

Zde měli respondenti volný prostor na to, aby mohli několika větami vyjádřit svůj názor na návrh mateřské školy, který si právě přečetli. Mohli zde vyjádřit své připomínky, sepsat ohodnocení, pochvalu, své poznatky, apod.

Všichni respondenti zde uvedli, že by se jim taková mateřská škola líbila. Avšak ve třech názorech se objevila kritika waldorfské anthroposofie, se kterou tito respondenti nesympatizují, myslí si, že by anthroposofický přístup waldorfské pedagogiky nekorespondoval s křesťanským zaměřením mateřské školy a raději by podpořili křesťanské principy výchovy. V dalším názoru se ale naopak objevuje obava z křesťanského zaměření, neboť ve Zlíně žije mnoho nevěřících a taková MŠ by je mohla odradit nebo by na ni mohli dokonce útočit.

Dvakrát se objevil názor, že by tento projekt mohl pomoci řešit problém přeplněných mateřských škol ve Zlíně. Čtyři respondenty zaujalo vybavení třídy přírodními materiály a hračkami a myslí si, že by tento prvek mohl v dnešní době zaujmout i spoustu rodičů. Jeden z respondentů oceňuje návrh mateřské školy, „*kteřá nebude pouze frontálně vychovávat a vzdělávat děti, ale kteřá bude klást důraz na jejich individuální všestranný rozvoj a ochranu jejich dětství*“.

8.2 Klady návrhu

Zde měli respondenti prostor pro vypsání pozitiv, které podle nich návrh mateřské školy má. Všechny názory uvádím tak, jak byly napsány přímo respondenty a pro větší přehlednost je najdete v následující tabulce.

Respondent	Klady návrhu Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky
č. 1	<ul style="list-style-type: none"> - Filosofie MŠ - Navrhované integrované bloky - přirozené začlenění významných svátků do vzdělávacího programu - Velká snaha o spolupráci s rodinou - Vybavení MŠ, tradiční hračky z přírodního materiálu, přístup k dítěti

	- Dlouhá provozní doba
č. 2	- Malý počet dětí a individuální přístup - Přírodní vybavení MŠ - Tvořící aktivity a aktivity s přírodninami, šátky apod. - Zkoušení praktických věcí, jako vaření - Vedení a povzbuzování ve víře v Boha, Ježíš apod. - Přednášky pro rodiče
č. 3	- Malý počet dětí a individuální přístup - Přírodní vybavení MŠ - Tvořící aktivity a aktivity s přírodninami, šátky apod. - Zkoušení praktických věcí, jako vaření - Vedení a povzbuzování ve víře v Boha, Ježíš apod. - Přednášky pro rodiče
č. 4	- Vztah a lidský rozměr - Komunikace s dětmi a jejich rodinami – partnerský přístup - Individuální přístup zároveň s ohledem na celek třídy - Dělení jednotlivých činností podle dnů v týdnu - Výchova podle křesťanských zásad
č. 5	- Prostředí mateřské školy (klidná lokalita, vybavení přírodním nábytkem, přírodní zahrada) - MŠ rodinného typu s důrazem na výchovu dítěte v křesťanském duchu, toleranci druhých a navazování a udržování dobrých vztahů s ostatními. - Využívání alternativních programů - Velká nabídka speciálních pomůcek (montesorri pomůcky, přírodní materiály, všestranný rozvoj dětí) - Rozdělení dnů na činnosti opakující se každý týden ve stejný den

č. 6	<ul style="list-style-type: none"> - Předškolní děti mají svou třídu a mladší děti svou - Děti by měly mít nekomerční tradiční starší hračky a umět si s nimi hrát a netoužit po kýčovitých moderních hračkách - Každý den specifická aktivita – týdenní činnosti - Je vhodná pro všechny předškolní věkové kategorie
č. 7	<ul style="list-style-type: none"> - Organizace školního roku slavnosti, akce – výborné pro děti a rodiče - Pracovní doba – pro rodiče - Spolupráce s rodinami dětí - Nabídka učitelů dětem
č. 8	<ul style="list-style-type: none"> - Křesťanské hodnoty - Individuální přístup k dětem - Citlivá respektující komunikace (učitel-dítě, ale také dítě-učitel) - Domácí prostředí - Dětství jako hodnota – snaha chránit toto důležité období v životě dětí - Připravit dětem vhodné podmínky bohaté na přírodní materiál - Snaha vést děti k co největší možné samostatnosti
č. 9	<ul style="list-style-type: none"> - Přístup k dětem – hodnotím velmi kladně zájem o dítě a o vztah s ním - Rozdělení činností v jednotlivých dnech
č. 10	<ul style="list-style-type: none"> - Princip křesťanské a waldorfské pedagogiky – já osobně tyto principy považuji za velký klad. Současně ale musím připustit, že je to názor velmi subjektivní. Předpokládám ale, že i rodiče, kteří své dítě přihlásí do této mateřské školy, budou zmíněné principy vyhledávat stejně jako já. - Smíšené třídy – pro děti je smíšená třída přínosem. Mladší děti se učí od starších, starší děti se zase mohou přirozenou cestou učit toleranci (vůči mladším). - Plánovaná lokalita MŠ a charakter budovy.

Tabulka 5 – Klady, které uvedli respondenti v hodnotícím archu

8.3 Zápory návrhu

Dále měli respondenti prostor pro vypsání negativ, které podle nich návrh mateřské školy má. Všechny názory uvádím tak, jak byly napsány přímo respondenty a pro větší přehlednost je najdete v následující tabulce.

<i>Respondent</i>	<i>Zápory návrhu Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky</i>
č. 1	- žádné neuvedeny
č. 2	- Připadá mi, že akcí je moc. - Otvírací doba do pěti hodin je dobrá pro rodiče, ale nevyhovující pro děti, protože budou krátkou dobu s rodiči
č. 3	- Rozdělení specifických činností na dny v týdnu (i když se nejspíš můžou střídat podle aktuální potřeby, já bych je více propojovala)
č. 4	- Nevyváženost celku - Pedagogické směry by se měly vhodněji doplňovat (např. základ v Celistvé pedagogice a doplnění jen některými prvky) - Potlačení klasického pojetí předškolní výchovy
č. 5	- Smíšené třídy (Pokud se ve třídě sejde hodně předškoláků s dětmi ve věku kolem třetího roku, musí se učitelka více věnovat menším dětem. Řízená činnost se musí přizpůsobit menším dětem.) - Společné akce (Rodiče v dnešní době nemají čas na účast, nemají zájem)
č. 6	- žádné neuvedeny
č. 7	- Počet slavností a akcí – pro personál velmi náročné - Pracovní doba – nevím, jestli se dá v tomto rozsahu zvládnout při 4 učitelkách - Moc pedagogických směrů dohromady
č. 8	- Neví se přesně, kde by nová MŠ byla (to se ale většinou řeší v průběhu)

	- Dle mého názoru chybí detailněji propracovaný popis toho, jak se bude waldorfská pedagogika promítat do koncepce MŠ (zda jí zasáhne také filozofie zakladatele waldorfských škol Rudolfa Steinera)
č. 9	- křesťanská výchova – je Zlíně je dost křesťanů a určitě si najde své zastánce, přesto ale v tomto městě převládají nevěřící, kteří jsou často proti církvím a křesťanům zaujatí
č. 10	- Požadavek křesťanského vyznání u zaměstnaných učitelek – podle mého názoru takový požadavek není zcela vhodný. Pedagog ucházející se o pracovní místo v této škole si musí být vědom toho, že ŠVP MŠ je založen na principech křesťanství a waldorfské pedagogiky a že podle něj bude pracovat s dětmi. Ale určitě by na něj neměl být kladen požadavek ohledně jeho vyznání. Někdo by to mohl považovat za diskriminující.

Tabulka 6 - Zápory, které uvedli respondenti v hodnotícím archu

8.4 Výběr navrhované mateřské školy

Závěrečná otázka na respondenty zněla: „Vybral/a byste tuto mateřskou školu pro své dítě? (Proč?)“. Zde mohli respondenti vlastními slovy sdělit, zda by, na základě tohoto návrhu, do této mateřské školy případně přihlásili své dítě.

Ve volném prostoru k vyjádření vlastního názoru odpovědělo 5 respondentů kladně, tedy že by MŠ vybrali, a 5 respondentů uvedlo, že by dítě přihlásili jen za určitých podmínek a po zjištění více informací o mateřské škole.

Většina respondentů by takovou mateřskou školu vybrala pro své vlastní dítě z důvodů důrazu na křesťanské hodnoty a přístup k dětem. U jednoho z respondentů převládá obava o to, „aby dítě obstálo v dnešní společnosti a aby se nestalo kvůli docházce do křesťanské školy terčem útoku a posměchu“. Další z respondentů by se nejprve chtěla setkat s personálem MŠ, jinému respondentu nevyhovuje, že „je v názvu MŠ kladen stejný důraz na křesťanskou a waldorfskou pedagogiku“. Mezi dalšími názory se objevila obava z toho, jak by bylo náboženství dětem v předškolním věku předkládáno.

Další respondenti jej hodnotili například takto: „Celkové založení školky a zpracování jejího návrhu a provozu se mi líbí, proto bych si tuto mateřskou školu pro své dítě

*vybrala, avšak pouze v případě, že bych měla jistotu, že bude vedena v křesťanském - eku-
menickém duchu a pouze v případě, že waldorfská pedagogika by se v ní odrážela pouze
jako inspirace pro práci s přírodními materiály a jako inspirace nastavení provozu MŠ -
pro rozdělení každodenních aktivit. Podrobně bych se o této záležitosti informovala a
v případě, že by více zasáhla do procesu výchovy i vzdělávání mého dítěte také filozofie, na
které waldorfská pedagogika stojí, volila bych raději jinou MŠ.“*

*„Nevím, sám nejsem věřící a křesťanskou mateřskou školu bych si jako možnost
velmi rozmýšlel. Ostatní prvky jsou ale dobré a velmi se mi líbí.“*

8.5 Závěrečná evaluace

Na základě těchto odpovědí jsem zjistila, že návrh Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky připadá ostatním, až na některé prvky, atraktivní. Uvědomila jsem si, jaké informace jsou pro veřejnost, pedagogy a rodiče podstatné a důležité, a jaké informace jsou podstatné pro výběr mateřské školy.

Po přečtení navrácených hodnotících archů jsem ještě upravila nesrozumitelnosti v návrhu vzdělávacího programu a charakteristice MŠ.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci na téma *Návrh projektu nestátní mateřské školy ve Zlíně* jsem se zabývala náležitostmi provázejícími zakládání mateřských škol ve městě Zlíně.

Teoretická část nejprve definuje základní názvosloví, které se v dané problematice objevuje, a pojmy objasňující rozdílnost jednotlivých druhů škol z různých hledisek. Dále v teoretické části najdeme dva podstatné celky – jedna část pojednává o alternativních školách a druhá část o zakládání soukromých škol.

V části o alternativních školách jsem nejprve pro čtenáře vysvětlila, co si vůbec pod tímto pojmem mohou představit a jak se alternativní školy liší od běžných klasických státních škol. Poté popisují konkrétní vybrané alternativní školy a jejich principy, které se následně objevily i v návrhu školního vzdělávacího programu navržené projektové soukromé mateřské školy. Tento vzdělávací program ovlivnily a inspirovaly následující alternativní programy: Waldorfská škola, Montessori škola, Salesiáni Dona Bosca a Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta. Jak konkrétně se do programu a charakteru navržené mateřské školy promítly a jak jsou v ní zakomponovány, popisují později v praktické části bakalářské práce.

V následujících kapitolách teoretické části zmiňuji, jakým způsobem se zřizují soukromé mateřské školy, a popisují, jaké konkrétní náležitosti bude mít přímo navrhovaná mateřská škola.

Dále následuje praktická část bakalářské práce, ve které nalezneme konkrétní návrh „*Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky*“. Zde jsem navrhla školní vzdělávací program, popsala charakter, principy a koncept vlastní vymyšlené *Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky*. Ve školním vzdělávacím programu dále nalezneme její identifikační a základní údaje, charakteristiku pedagogické práce *Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky*, návrh integrovaných bloků vzdělávacího programu a zvolenou organizaci školního roku a jednotlivých dní, pedagogické zásady, konkrétní alternativní prvky, které se v educačním procesu mateřské školy objeví, a možnosti spolupráce rodičů s MŠ.

V závěru práce je evaluace návrhu – tedy hodnocení deseti respondenty a vyvození závěrů pro návrh Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky. Po evaluaci hodnotícími archy respondentů bych některé prvky ještě více a obsáhleji ujasnila a některé detaily po diskuzi s nimi upravila a změnila. Názory respondentů pro mne byly velmi přínosné a nyní si dokážu lépe uvědomit, které informace jsou pro rodiče a pedagogy podstatné. Názory jednotlivých lidí se však velmi liší, jsou subjektivní a místy až neobjektivní, proto jsem již návrh více neupravovala a případné úpravy by nastaly až ve chvíli, kdy by skutečně došlo ke schvalování školního vzdělávacího programu Soukromé mateřské školy s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky všemi jejími pedagogy. Následně by mohl být ještě v detailech upraven po diskuzích s rodiči, dle jejich připomínek, požadavků a návrhů.

V úvodu této práce jsem vymezila cíle bakalářské práce. Tyto cíle byly naplněny v již popsanych částech této práce. Cílem mé bakalářské práce bylo navrhnout projekt, který by mohl zlepšit situaci přeplněných mateřských škol ve Zlíně, snížit množství dětí ve třídách mateřských škol a snáze tak umístit i mladší děti než předškoláky. Toto se v návrhu projektu zdařilo. Dalším naplněným cílem bylo rozšířit nabídku ve Zlíně o mateřskou školu s alternativním vzdělávacím programem zaměřeným zejména na výchovu a morální hodnoty a nabídnout tak alternativní možnost ke státním mateřským školám.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje:

CARLGREN, Frans. *Výchova ke svobodě: Pedagogika Rudolfa Steinera : obrazy a zprávy ze světového hnutí svobodných waldorfských škol*. 1. vyd. Praha: Baltazar, 1991. ISBN 80-900307-2-6.

EDEROVÁ, Margot, Eva MUROŇOVÁ a Tomáš Cyril HAVEL. *Aby malé bylo velké: náboženská výchova předškolních dětí v mateřských školách a ve farnostech*. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-86953-23-6.

GRECMANOVÁ, Helena a Eva URBANOVSKÁ. *Waldorfská škola*. Olomouc: Hanex, 1997. ISBN 80-85753-09-6.

GRUNELIUSOVÁ, Elisabeth M. a Milada LUŇÁČKOVÁ. *Výchova v raném dětském věku: Školky s waldorfskou pedagogikou*. 1. vyd. [Praha]: Baltazar, 1992. ISBN 80-900307-3-4.

HANÁKOVÁ, Markéta, Jaroslav TRÁVNÍČEK, Jaroslav VRACOVSKÝ, Marek SKLENÁŘ a Petr MOKREJŠ. SALESIÁNSKÁ ASOCIACE DONA BOSCA, o.s. *Animátorský slabikář: Vzdělávací texty pro salesiánské animátory*. 1. vyd. Praha, 2008.

KAPLÁNEK, Michal. *Výchova v salesiánském duchu: příručka pro dobrovolníky, animátory a zaměstnance salesiánských zařízení*. vyd. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0126-7.

PEMOVÁ, Tereza a Radek PTÁČEK. *Soukromá a firemní školka od A do Z: Jak založit a provozovat soukromé nebo firemní zařízení předškolní výchovy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4699-9.

PEŠTÁLOVÁ, Lenka, Jaroslava ZELENÁ a Petr VOKÁČ. *Školský zákon s odborným výkladem*. 2. přepracované vyd. Třinec: RESK, 2010. ISBN 978-80-904324-1-3.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. 191 s. ISBN 978-80-7178-999-4.

PRŮCHA, Jan. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. 48 s. [cit. 2014-04-30]. ISBN 80-87000-00-5. Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf>.

RONOVSKÝ. *Anthroposofické pojetí světa a člověka jako základní východisko waldorfské pedagogiky*. Hranice: Fabula, 2011. ISBN 978-80-86600-83-3.

SALESIÁNSKÁ ASOCIACE DONA BOSCA, o.s. *Salesiáni dnes*. Praha, 2008.

SCHEINOSTOVÁ, Alena. Celistvá pedagogika pro smysly i duši. *Katolický týdeník*. 2013, roč. 24, č. 36.

SKLENÁŘ, Marek. SALESIÁNSKÁ ASOCIACE DONA BOSCA, o.s. *Salesiánská výchova do kapsy: pro animátory a dobrovolníky, kteří se inspirojí přístupem sv. Jana Bosca*. Praha, 2012.

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání.

WEBEROVÁ, Kristýna. *Waldorfská škola a důvody rodičů pro její výběr*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita Brno, Fakulta pedagogická, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Mgr. Radek Pospíšil.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ZELINA, Miron. *Alternativné školstvo: alternatívne školy, alternatívna pedagogika, alternatívne pedagogické koncepcie a smery*. 1. vyd. Bratislava: IRIS, 2000, 255 s. ISBN 80-88778-98-0.

Elektronické zdroje:

ADÁMEK, Miroslav. Miroslav Adámek - odpovědi na dotazy. MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Oficiální stránky města Zlína* [online]. listopad 2011, 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/miroslav-adamek-odpovedi-na-dotazy-cl-1390.html>

ASOCIACE WALDORFSKÝCH ŠKOL ČESKÉ REPUBLIKY. *Waldorfské školy: stránky Asociace waldorfských škol České republiky* [online]. 2008, 19.2.2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.iwaldorf.cz>

Církevní mateřská škola ve Zlíně [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.cmszlin.cz>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Český statistický úřad - ČSÚ* [online]. 2012, 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>

HOSKOVCOVÁ, Simona. Desatero pro rodiče před nástupem dítěte do školky. In: *Církevní mateřská škola ve Zlíně* [online]. 2012 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.cmszlin.cz/ke-stazeni/>

KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ VE ZLÍNĚ. *ČSÚ ve Zlíně: Krajská správa Českého statistického úřadu ve Zlíně* [online]. 2013, 2014, 8.4.2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/home>

LAMBERTYOVÁ, Kateřina. Aktualizovaný seznam všech Montessori zařízení v České Republice. In: *Společnost Montessori o.s.* [online]. 14.2.2014 [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: http://www.montessoricr.cz/rwarea/File/prehled_montessori_zs_ms_cr.pdf

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Oficiální stránky města Zlína* [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu>

MOUČKOVÁ, Jana. Informace - Zápis na školní rok 2014/2015: Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání od školního roku 2014/2015. MATEŘSKÁ ŠKOLA STONOŽKA SVAT. ČECHA 516, Zlín. *Mateřská škola Stonožka Svat. Čecha 516, Zlín*[online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.skolkazlin.cz/#>

READHEAD, Zoë. *Summerhill School - Democratic schooling in England: A.S Neill's Summerhill School* [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.summerhillschool.co.uk>

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Regionální informační servis Zlínského kraje* [online]. 2010, 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj>

SALESIÁNSKÝ KLUB MLÁDEŽE ZLÍN. *Salesiánský klub mládeže Zlín: Farnost Panny Marie Pomocnice křesťanů* [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://zlin.sdb.cz>

SPOLEČNOST MONTESSORI, o.s.. *Společnost Montessori o.s.* [online]. 2012, 2013 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.montessoricr.cz>

SPOLEČNOST PRO CELISTVOU NA SMYSL ZAMĚŘENOU PEDAGOGIKU FRANZE KETTA, o.s. *Náboženská pedagogika celistvé výchovy Franze Ketta a Esther Kaufmannové* [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.kett.cz/clanky/hlavni>

STRAKA, Pavel a Iveta ŽÁRSKÁ. Odbor školství. *Zlín - oficiální stránky města: Informační server statutárního města Zlín* [online]. 14.2.2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/page/416.odbor-skolstvi/>

VŠETIČKOVÁ, Dagmar. Zřízení soukromé mateřské školy její zápis do rejstříku škol a školských zařízení. *Zkola: Informační a vzdělávací portál školství Zlínského kraje* [online]. 9.1.2012 [cit. 2014-03-28]. ISSN 1804-9974. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/zkedu/management/prehledskolskychpredpisu/ruzne/35244.aspx>

ZUBALÍKOVÁ, Alena. Alena Zubalíková - odpovědi na dotazy. MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Oficiální stránky města Zlína*[online]. květen 2011, 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/alena-zubalikova-odpovedi-na-dotazy-cl-1388.html>

Další inspirace literaturou:

HORÁK, Záboj. *Církev a české školství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3623-5.

SMOLKOVÁ, Táňa. *Na cestě od lilie k růži*. Praha: MAITREA, 2008. ISBN 978-80-87249-02-4.

SMOLKOVÁ, Táňa. *Dítě v úctě přijmout ...: Vzdělávací program waldorfské mateřské školy*. Praha: MAITREA, 2007. ISBN 80-903761-2-6.

WIRZ, Daniel. *Výchova začíná vztahem*. 1. české vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-7204-503-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	A tak podobně.
atd.	A tak dále.
CD	Kompaktní disk (compact disc) určený pro ukládání digitálních dat.
č.	Číslo.
ČR	Česká republika.
ČŠI	Česká školní inspekce.
IČ	Identifikační číslo.
Kč	Koruna česká, korun českých.
max.	Maximálně, maximální.
MŠ	Mateřská škola.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
např.	Například.
popř.	Popřípadě.
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.
Sb.	Sbírky.
SŠ	Střední škola.
ŠVP	Školní vzdělávací program.
tj.	To je, to jsou.
tzn.	To znamená.
tzv.	Tak zvaný.
ZŠ	Základní škola.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Přehled městských mateřských škol	32
Tabulka 2 – Přehled soukromých MŠ s alternativním vzdělávacím programem	33
Tabulka 3 – Přehled ostatních soukromých mateřských škol	34
Tabulka 4 – Integrované bloky školního vzdělávacího programu	48
Tabulka 5 – Klady, které uvedli respondenti v hodnotícím archu	68
Tabulka 6 - Zápory, které uvedli respondenti v hodnotícím archu	70

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: NÁVRH SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY S PRINCIPY KŘESŤANSKÉ A WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY ZASLANÝ RESPONDENTŮM K HODNOCENÍ

PŘÍLOHA P II: VZOR HODNOTÍČÍHO ARCHU

PŘÍLOHA P III: VYPLNĚNÝ HODNOTÍČÍ ARCH – UKÁZKA Č. 1

PŘÍLOHA P IV: VYPLNĚNÝ HODNOTÍČÍ ARCH – UKÁZKA Č. 2

PŘÍLOHA P I: NÁVRH SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY S PRINCIPY KŘEŠŤANSKÉ A WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY ZASLANÝ RESPONDENTŮM K HODNOCENÍ

NÁVRH PROJEKTU NESTÁTNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY VE ZLÍNĚ

Hlavní částí mé bakalářské práce je návrh projektu fiktivní soukromé mateřské školy, kterou jsem vymyslela. Pro mou bakalářskou práci je důležité tento návrh imaginární školy nějak ohodnotit, zda je pro rodiče atraktivní, zda je vůbec zrealizovatelný, zda by taková škola mohla vůbec fungovat. Proto se obracím na Vás, rodiče a pedagogy z mateřských škol, abyste vyjádřili svůj názor v dané věci. Zde předkládám informace o mé mateřské škole.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

Identifikační údaje mateřské školy

Název mateřské školy, jejíž návrh právě čtete, je „**Soukromá mateřská škola s principy křesťanské a waldorfské pedagogiky**“.

Sídlo mateřské školy bude ve Zlíně, avšak přesnou adresu určit nemůžeme.

Zřizovatelem by byl soukromý subjekt, tedy právnická osoba založena mnou jakožto navrhovatelkou projektu.

Základní údaje o MŠ

Počet tříd:

- 2 smíšené třídy
- v ideálním případě by ale byla zřízena jedna třída jen pro předškoláky, a to v případě, že by do mateřské školy docházelo alespoň 18 předškoláků, druhá třída by tedy byla smíšená pro všechny děti mladší

Počet dětí:

- maximálně 20 dětí v jedné třídě ve věku 3-6 let (po individuální domluvě i mladší) (a případně starší děti s odkladem povinné školní docházky)

Lokalita školy:

- ideálními možnostmi jsou:
  - klidná lokalita na okraji Zlína poblíž lesa
  - snadno přístupná lokalita v centru Zlína
  - lokalita, ve které se žádná mateřská škola nenachází (např. Mokrý, Paseky, Chlum, U Majáku, Příluky)
  - popř. vesnice nebo město ve Zlínském kraji, které by z demografických důvodů mateřskou školu potřebovalo nebo si žádá alternativní mateřskou školu

Charakter budovy a okolí:

- v ideálním případě prostory stavěné přímo pro potřeby mateřské školy (tedy např. nevyužívané prostory bývalé MŠ) nebo snadno upravitelné pro provoz mateřské školy (ideálně

nevyužívané třídy a prostory škol, družin či domovů mládeže, rodinný dům s vhodným půdorysem apod.)

- důležité je, aby k budově náležela prostorná zahrada, park, lesík či hřiště nebo byla některá z těchto možností přístupná v blízkém okolí

- nesmíme opomenout, že v budově musí být prostory pro dvě třídy – pro každou třída a herna (tzn. 1 velká nebo 2 menší propojené místnosti), koupelny se záchody a sprchou, prostory pro šatny dětí, dále WC pro personál a v ideálním případě také kuchyni a kancelář (pracovní místnost pro pedagogy)

- naše mateřská škola by také mohla být v prostorách již fungující mateřské školy jako samostatná třída nebo být přidružena k nějaké zlínské základní škole – oba subjekty by tak mohly využívat společné prostory a příslušenství (např. kuchyně, zahrada), ale přitom zůstat autonomní s vlastní filosofií a vzdělávacím programem

Personál mateřské školy:

- 2 učitelky pro každou třídu, 1 školnice a kuchařky

- v žádném případě není podmínkou aby šlo o ženský personál, samozřejmě mohou v naší mateřské škole pracovat i muži

- učitelky musí mít pedagogické vzdělání se zaměřením na mateřské školy, být křesťanského vyznání, žít dle křesťanských morálních zásad, uznávat a být vzdělány (kurzy, školení, přednášky a akreditované vzdělávací programy) v alternativních programech, které mateřská škola využívá

- náplní práce školnice je uklízet prostory mateřské školy, chystat snídaně a svačinky dětem, vydávat jim obědy, udržovat v čistotě textilie a povlečení dětí, upravovat dle potřeby prostory tříd, v případě potřeby musí být oprávněná a schopná dohlížet na děti, zodpovídá za řešení a zajištění oprav v mateřské škole

- pokud si bude mateřská škola sama zajišťovat obědy ve vlastní kuchyni, je nutné rozšířit personál o kuchařky (při počtu 40 dětí v MŠ alespoň dvě kuchařky); jinou možností by ale mohlo být odebírání obědů z jiné blízké mateřské nebo základní školy, nebo jiného zařízení schopného zajistit obědy předškolním dětem s požadavky mateřské školy (ohledy na nezávadné ingredience, zdravá a vyvážená strava)

Charakteristika mateřské školy

- MŠ s alternativním vzdělávacím programem, který je zejména zaměřen na zdravý morální, sociální a psychický rozvoj dítěte.

- MŠ rodinného typu s důrazem na výchovu dítěte v křesťanském duchu, toleranci druhých a navazování a udržování dobrých vztahů s ostatními.

- MŠ využívá prvky alternativních vzdělávacích programů a řadí se tím k inovativním školám, které nabízejí alternativu k běžným státním školám. MŠ využívá zejména prvky Waldorfské pedagogiky a Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta. Dále pak vychází z principů církevních mateřských škol, salesiánské výchovy a využívá některé pomůcky a metody Montessorri pedagogiky.

- Motto pedagogů: „Děti nejsou nádoby, abychom je naplnili tím, co si myslíme, že je pro ně nejlepší. Děti jsou spíše jako plamínky ohně, které můžeme nechat rozhořet jejich vlastním plamenem.“ (Dle originálu: „*Dítě není nádoba, která touží být naplněna, ale plamen, který se touží rozhořet.*“ Francois Rabelais)

- Při práci a komunikaci s dětmi klademe důraz na jejich osobní vývoj, na rozvoj jejich osobnosti, podporu jejich kladných vlastností, předkládání dobrého příkladu jako základního prvku výchovy, podporu spolupráce mezi pedagogy a dětmi, dětmi mezi sebou, ale také dětmi a rodiči a pedagogiky a rodiči. A v neposlední řadě je hlavním cílem naučit děti elementární znalosti o světě a svém okolí a podporovat jejich přirozenou zvědavost a aktivitu.

- V MŠ podporujeme křesťanskou výchovu, přijímáme ale samozřejmě i děti z nevěřících rodin nebo rodin jiného vyznání. Rodiče však musí počítat s tím, že děti vychováváme dle zásad Římsko-katolické církve, budeme v MŠ společně slavit křesťanské svátky, a vzdělávat děti jednoduchou formou o životě Ježíše Krista a svatých, jejichž životy a skutky budeme dětem předkládat jako dobrý vzor. Naším hlavním cílem je ale především vychovat dobrého a rozumného člověka a připravit dítě na další vzdělávání, především na první třídu základní školy.

- Jde tedy o mateřskou školu, ve které najdete pro své děti kvalitní vzdělání na předškolní úrovni a patřičnou přípravu na libovolnou základní školu.

- Co u nás však nenajdete, je klasická výuka s předáváním informací, které se děti musí do druhého dne naučit zpaměti, nebo pochopit učivo právě dnes, neboť by ztřešší látku již nezvládly. Naši pedagogové budou pro děti spíše partnery na cestě k poznání, budou děti vést spíše k samostatnému uvažování, k přemýšlení nad věcmi a jevy, budou je vést správným směrem k zjišťování správných odpovědí, ale nebudou prostým reproduktorem informací. Cílem pedagoga tedy je přivést dítě ke správnému řešení, pochopení či odpovědi, ne jim ji jen sdělit. To však neznamená, že dítěti potřebné jevy a situace nevysvětlíme, budeme se naopak maximálně snažit o to, aby je sám pochopil, popřípadě si je zažil tak, aby jim co nejlépe porozuměl a pochopené si co nejlépe zapamatoval (pomocí experimentů, názorných pomůcek, her, praktickým vyučováním či zážitkovou pedagogikou).

- S každým dítětem pak budeme jednat a pracovat individuálně dle jeho intelektuální a duševní úrovně a využívat takových metod, které budou pro dítě vhodné.

- Vybavení MŠ bude podobné jako ve waldorfských školách, tedy nábytek, pomůcky a hračky především z přírodních materiálů. V naší mateřské škole nenajdete počítače a televize, z moderní techniky budeme využívat pouze CD přehrávač, mobilní telefon pro komunikaci s rodiči a tzv. "domácí telefon" sloužící k otevírání hlavních dveří školy. Do mateřské školy podle nás tyto věci nepatří, děti by si měly užít přirozeně dětství a volnou hru a při ní zapojit svou kreativitu a představivost. Neměly by se v mateřské škole učit pracovat s počítačem, hrát na nich hry nebo sledovat televizní a výukové programy, samozřejmě nejsme proti tomu, aby se těmto věcem děti věnovaly doma, v mateřské škole je však specifické prostředí, kam tyto věci nepatří, snažíme se zde nabízet činnosti, pomůcky a hračky, které běžně doma nemají a které je mohou nějak rozvíjet.

- Klademe důraz na používání názorných pomůcek (např. Montessori pomůcky, didaktické stolní hry, apod.), které pomáhají dětem představit si věci a jevy a snaže je pochopit a učit se pomocí nich zábavnou a názornou formou.

- V naší mateřské škole najdete hlavně tradiční hračky z přírodních materiálů (dřevo, plst', vlna, textil, karton, papír, ...), které nejsou komerční (hlavním cílem výrobců takových hraček je výdělek, snaha předkládat dětem, že tuto hračku má každý, musí ji mít on a je moderní a módní záležitostí), nepropagují konkrétní značku, seriál, film nebo imaginární postavičky, nejsou kýčovitě, ostře barevné, plastové. Naše hračky rozvíjí představivost, kreativitu, mohou se pro dítě stát, čím samo bude chtít a může je využít v několika různých hrách, rolích a situacích.

- Venku na zahradě najdete průlezky, které běžně ve městech nejsou. Kombinují dřevo, lana a kov (ten je využit na zajištění, zabezpečení a zpevnění). Děti na nich můžou vylepšovat svou kondici, schopnosti, sebejistotu, obratnost a sílu. Dále by zde měl být velký strom, poskytující stín pro slunné dny, další alespoň dva menší členité stromy nebo keře, na které by mohly děti (s dohledem pedagoga) vylézt a vykotlaný kmen stromu, do kterého se dá schovat jako do domečku a v něm si hrát. Povrch zahrady bude travnatý se speciálním měkkým povrchem pod průlezkami. Vedle průlezek, stromů a keřů by zde měla být velká volná plocha vhodná k běhání a hrám.

- Jíme vždy společně u velkého stolu. Děti tak vidí, že máme všichni stejné jídlo, které nám chutná, dítě nesedí dlouhou dobu samo u stolečku, jako tomu bývá v ostatních mateřských školách. Také se mohou učit zásadám stolování od dospělých a starších spolužáků. Děti si částečně chystají jídlo sami, mažou si pomazánku na pečivo, oběd jim vydává školnice, sami si ale nesou talíř na své místo a následně jej po sobě uklidí, sami si naloží nebo řeknou, kolik sní, sami si nalévají pití do hrnečků.

Organizace školního roku a jednotlivých dní

Vzdělávací program mateřské školy je rozdělen do sedmi integrovaných bloků. Integrované bloky jsou charakteristické svou vzdělávací nabídkou, která je vždy v souladu s liturgickým rokem, daným ročním obdobím, počasím a změnami v přírodě a reaguje na aktuální potřeby dětí, na to co v daném období prožívají, co je pro ně důležité a připomenout jim, co zásadního opomínají.

Každý integrovaný blok je navíc inspirován waldorfským vzdělávacím programem (typické týdenní činnosti, měsíční slavnosti, ...) a programem Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta (zohlednění liturgického roku).

Integrované bloky jsou navrženy tak, aby se jejich program a vzdělávací nabídka dala využít v několika následujících letech (ideálně ve dvou až třech letech po sobě). Program počítá s věkově smíšenou skupinou dětí, přičemž jsou děti v mateřské škole přibližně dva až čtyři roky, vzdělávací nabídka je tedy navržena tak, aby se dala vybrat témata a činnosti, dle věku a charakteristiky skupiny.

Návrhy integrovaných bloků:

1) Adaptace dětí

- „Ahoj, jsme rádi, že jsi s námi“

- měsíc září

- zaměřeno na adaptaci dětí v mateřské škole a třídě, na seznamování dětí mezi sebou, s pedagogy, prostory, pravidly a režimem dne v mateřské škole a jejím charakterem

- zakončeno Svatováclavskou slavností

2) Podzim

- „Barvy podzimu“

- říjen a listopad

- podzimní příroda, sklizeň úrody, ovoce a zelenina, zahrada na podzim a v zimě, plný provoz mateřské školy, výtvarné techniky s přírodninami, základy stolování, učíme se být zdvořilí, čas a hodiny

- Michaelská slavnost (týden po jeho svátku)

3) Advent

- „Chystáme svá srdce pro Ježíše“

- prosinec

- příprava na návštěvu svatého Mikuláše a na Vánoce, výroba dárků, ozdob a dekorací, důraz na emoce, vztahy a komunikaci, rodina, střídání dne a noci, světla a tmy

- návštěva sv. Mikuláše, vánoční tvoření a besídka

4) Zima

- „Chráníme své zdraví“

- leden a únor

- zimní příroda, zdraví a nemoci, hygiena, oblékání, zimní sporty, skupenství vody, zvířata v zimě
- Tří královská slavnost, Masopust, Vynášení Moreny

5) Jaro

- „*Chráníme přírodu a naši Zem*“
- březen a duben
- ekologie, jarní příroda, zahrada na jaře, čas, roční období, měsíce, základy společenského chování, výchovy ke globálnímu myšlení, nový život, růst rostlin, mláďata zvířat, samec a samice
- Jarní zahradní slavnost (první jarní den), Velikonoční tvoření, Den Země

6) Léto

- „*Poznáváme naše město, poznáváme celý svět*“
- květen a červen
- základní znalosti o městě Zlíně, důležitá místa a památky, orientace v mapě, orientace v prostoru, základní pojmy označení prostoru, směru a pořadí, integrovaný záchranný systém, první pomoc, bezpečnost, elementární znalosti o jiných zemích a kulturách, elementární znalosti o České republice, světě a zeměpisu; rodina
- Den matek (besídka pro maminky a rodiny), Letní zahradní slavnost, Slavnostní ukončení školního roku

7) Prázdniny

- „*Hrajeme si a vyprávíme si*“
- červenec a srpen
- komunikace, vyprávění, logopedie, rozhovor, stavba vět a slov, vtipy, letní sporty
- Zahradní slavnost s táborákem (konec prázdnin)

Průběh týdne

Jednotlivé dny v týdnu budou mít vždy svou charakteristiku, stejně jako tomu je ve waldorfských vzdělávacích programech mateřských škol. Hlavní část řízených činností tedy bude každý den v týdnu specifická. Děti tak mají pravidelnější program než například doma, mohou si tak lépe a pozvolna zvykat na rozvrh hodin na základní škole, mohou již očekávat jaké druhy činnosti je následující den čekají a také rodiče vědí, jak své dítě na daný den obléci (zejména na pátek pro dítě připravit teplejší oblečení na venkovní pobyt). Samozřejmě ale neopomeneme ani klasická výuková témata, která je vhodné s dětmi v mateřské škole probrat.

V pondělí se zaměříme na malbu a kresbu na volné téma. Cílem je hlavně naučit děti správnému zacházení s výtvarnými potřebami, správným návykům při kresbě a malbě, správnému sezení, procvičování špetkovitého úchopu, koordinace ruky a oka a jemné motoriky a v neposlední řadě rozvoj tvořivosti.

V úterý se zaměříme na praktickou činnost. Děti mají možnost se ptát na své zvědavé otázky, sami si zvolit čemu se chtějí věnovat, co je zajímavé. Budeme společně dělat pokusy, vařit, zkoušet a poznávat povolání a řemesla, trošku i pracovat, zkoumat věci a jevy, hledat odpovědi a informace.

Ve středu je vzdělávací nabídka zaměřena na hudbu, zpěv, hru na hudební a Orffovy nástroje, procvičování rytmu, základy hudební nauky, tanec.

Čtvrtek je ve znamení netradičních výtvarných technik a vyrábění. Budeme společně tvořit, pracovat s plastelínou, hlínou, suchým pastelem. Hlavním cílem je, na rozdíl od pondělí, rozvoj trpělivosti, snaha dokončit dílo, poslouchat pokyny a pracovat podle nich, na chvíli se ztišit, koncentrovat se, systematicky pracovat.

Páteční řízená činnost bude probíhat venku, kde se budeme učit v přírodě, pomoci ní, naslouchat jí, učit se jí rozumět a poznávat ji a okolí mateřské školy. Taky je důležitý prospěch pro zdraví a kondici dětí, být venku na čerstvém vzduchu, téměř za každého počasí. Venku si také společně zahrajeme nějakou pohybovou hru. V případě hodně špatného počasí se budeme věnovat pohybu ve třídě či v herně, zahrajeme si pohybovou hru, uděláme si delší rozcvičku, protáhneme se, zatancujeme si, něco se o svém těle dozvíme a naučíme.

Průběh dne

Provozní doba mateřské školy bude přizpůsobena potřebám rodičů, přibližně to však bude od 6:30 do 17:00. Následující časy budou uvedeny s ohledem na tuto pracovní dobu.

Do 8:00 příchod dětí do mateřské školy a zároveň čas na snídani dětí.

Po osmé hodině bude následovat společný komunikační kruh, ve kterém se společně přivítáme, zahájíme den, učitel nastíní téma a činnosti dne. Nejdůležitější částí této aktivity je, že má následně každé dítě možnost sdělit nám nějakou zprávu, něco nám oznámit, pochlubit se, říct nějakou připomínku, projevit se, promluvit před ostatními. Tato část je zakončena krátkou rozcvičkou, pohybovou aktivitou či protažením. Poté mají děti čas na klidnější volnou hru a samostatné aktivity (např. skládačky, kostky, stavebnice, stolní hry, didaktické hry, pomůcky pro rozvoj konkrétních oblastí, Montessori pomůcky, omalovánky, pracovní listy, apod.).

Od devíti hodin nastává klasická řízená činnost, zaměřená na téma integrovaného bloku a pokračující týdenní aktivitou. Po ní bude společná dopolední svačinka a příprava na pobyt venku.

Venku mají děti prostor pro volnou hru.

Kolem 11:30 je společný oběd, po kterém následuje odpočinek dětí na lůžku. Ten je zahájen vyprávěním lidových pohádek a příběhů anebo čtením z vhodných dětských knížek. Pro předškolní děti můžeme odpočinek na lůžku zkrátit a čas následující po vyslechnutí pohádky věnovat činnostem připravujícím předškoláky na první třídu základní školy. Tento čas je podle mne ideální také na tiché individuální rozhovory s dětmi, čas na jejich poznávání a rozvoj jejich komunikace a osobnosti.

Ve 14:30 je pro děti nachystána odpolední svačinka a také jsou probouzeny všechny děti, které usnuly. Když je dětí ve třídách již méně, mohou být spojeny v jedné třídě, kde se mohou věnovat volné hře, což je pro děti přínosné také v tom, že mají možnost být v jiném prostoru s trochu odlišnými pomůckami, hrami a hračkami, vybavení tříd je také odlišné, mají možnost být s dětmi z vedlejší třídy a také s jiným pedagogem, jinou autoritou. Zde si děti vyzvedávají jejich rodiče.

Co nabízejí učitelé dětem

Naše zásady při práci s vašimi dětmi

Klademe důraz na:

- názornost – děti se vždy lépe naučí to, co vidí názorně, protože jsou schopné to snáze a lépe pochopit
- komunikaci – snažíme se vždy všechno nejprve vysvětlit a ne hned křičet a zakazovat, děti musí pochopit, proč a z jakého důvodu by něco neměly dělat; důležitý je dialog, při

kterém se obě strany respektují a naslouchají si; dětem nelžeme, potřebují totiž vidět správný vzor v upřímnosti, některé věci jsou tajemství a nemluví se o nich, není ale dobré o nich lhát, ale raději vysvětlit, proč o tom nechci mluvit; klademe velký důraz na to, aby se děti naučily vyjadřovat, říct co je trápí, nejprve vše řešit slovně, ne se nejprve rvát; pro dítě přicházející do první třídy by mělo být naprostou samozřejmostí používání zdvořilostních frází, pozdravů a slov „prosím“, „děkuji“, „promiň“

- vztah – protože úspěch dobré výchovy je založen na důvěře, respektu a vztahu, ne na hrozbě trestu nebo očekávání odměny; jsme ve vztahu aktivní a učíme to i děti; na společných akcích se snažíme prohlubovat vztahy dětí a jejich rodinných příslušníků a také nás pedagogů s rodinami našich svěřenců

- spolupráci – pro budoucnost dětí je důležité, aby uměly spolupracovat s ostatními lidmi, respektovat je, umět se s nimi domluvit, komunikovat, případně dělat kompromisy, ale zachovat a vyjádřit také svůj názor

- samostatnost – dětem necháváme také prostor pro svou samostatnost, je důležité nedělat věci za ně, ale učit je, aby to dokázaly samy, ale také aby uměly přijít pro radu a poprosit o pomoc, když to potřebují

- toleranci – tolerance a ohleduplnost je v životě člověka velmi cenná vlastnost, budeme se snažit tuto vlastnost podpořit u všech dětí a sami k nim s touto schopností přistupovat

- celistvost – má zde více významů – první vychází z Celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta, pro kterou je důležité, aby se dítě rozvíjelo uceleně a učilo se vnímat a poznávat svět všemi smysly – druhý je základem křesťanské pedagogiky a to, že každý jedinec musí rozvíjet a vnímat všechny tři složky sebe sama, tedy tělesnou, duševní a duchovní – dle salesiánského významu se budeme v naší mateřské škole snažit propojit důležité formy čtyř základních prostor a to školy, hřiště, domova a kostela – čtvrtý význam je čistě pedagogický a to vyváženost při stanovování pedagogických cílů pro činnost s dětmi, tedy cílů kognitivních, afektivních a psychomotorických

- víru – ta by měla určovat životní styl našich pedagogů a být jistotou v jejich životě, tyto hodnoty by pak měly v mateřské škole předávat dětem, vzdělávat je a rozmlouvat s nimi o Bohu a Ježíši, Bibli, obřadech a svátcích, a o životě a skutečích svatých

Co mohou nabídnout rodiče škole a svým dětem

Spolupráce s mateřskou školou

Je velmi žádoucí, aby rodiče spolupracovali s mateřskou školou, kterou jeho děti navštěvují. V první řadě je důležité věnovat pozornost svému dítěti, zajímat se o to, co se v mateřské škole děje, co se zde děti učí a probírají, co jej baví a jaké činnosti rádo nemá. Dále je důležité pedagogy v mateřské škole informovat o důležitých a podstatných situacích v životě dítěte, o takových, které by mohly ovlivnit jeho náladu, zdravotní nebo psychický stav, chování nebo se mohly stát bariérou v komunikaci, ohrozit ostatní děti nebo pedagogy nebo vyžadují odlišný, jedinečný a vstřícnější přístup k dítěti.

Povinností rodičů je zajistit požadovanou výbavu pro dítě do mateřské školy, tu pravidelně kontrolovat a obměňovat dle potřeby (uvedeno a vysvětleno níže).

Naše mateřská škola bude pořádat slavnosti, vždy alespoň jedna za měsíc, pro všechny děti z naší mateřské školy a jejich příbuzné a přátele. Samozřejmě že účast na nich není povinná, ale je velmi vítaná, stejně jako pomoc a asistence při jejich plánování a organizaci.

Pro utužení vztahů mezi pedagogy a rodiči, rodiči navzájem a usnadnění naší spolupráce, budeme organizovat večery pro rodiče a to vždy jednou za měsíc, jejich četnost a forma bude záležet na naší společné domluvě, nabízíme ale především možnost přijít na různé přednášky, tvoření, diskuze nebo jen posezení při kávě.

Tímto otevíráme také možnost pro rodiče (či jiné příbuzné) zapojit se do chodu mateřské školy, přispět návrhy na činnosti, finančním nebo věcným darem, asistencí při řízených činnostech (např. umělecké představení, prezentace vaší profese či řemesla, zájmové činnosti, čtení pohádek před spaním), pomocí při výrobě pomůcek nebo hraček, organizací akcí a her pro děti nebo pro ostatní rodiče.

Co potřebuje vaše dítě v mateřské škole

Důležité je zejména vhodné oblečení do vnitřních a venkovních prostor. Do mateřské školy dítě potřebuje oblečení, ve kterém mu nebude ani horko ani zima (v mateřských školách bývá běžně okolo 20-22°C) a které si může případně ušpinit. Na pobyt venku připravte dítěti více variant, které bude moci střídat podle aktuálního počasí a taktéž nebude vadit, kdyby se v něm dítě venku ušpinilo. Na spaní, tedy na odpolední pobyt na lůžku, bude potřebovat pyžamo.

Pro své dítě připravte tašku či pytlík, označený jeho celým jménem, do kterého dejte kompletní náhradní oblečení, včetně spodního prádla, ponožek a punčocháčů, aby se dítě v případě potřeby mohlo převléci do vnitřních i venkovních prostor. Tyto věci bude mít dítě stále ve své skřínce v šatně, je důležité mu je občas zkontrolovat, zda je zde vše potřebné. Dále mu dejte do igelitové tašky holínky a pláštěnku, ven chodíme alespoň na malou chvíli za každého počasí, počítejte s tím, prosím.

Do prostor mateřské školy vaše dítě potřebuje přezůvky - pevnou obuv s čistou podrážkou, která se mu nebude vyzouvat, bude se v ní moci volně pohybovat po mateřské škole, případně i běhat, cvičit a hrát pohybové hry. Venkovní obuv přizpůsobte aktuálnímu počasí, musí být ale vhodné i do nepříznivého terénu (sníh, bláto, les, ...), ven chodíme za každého počasí a půda není ani za slunečného dne vždy dokonale proschlá, dítě se tedy může snadno ušpinit nebo uklouznout. Je důležité, aby mělo v mateřské škole vždy gumáky, které se mu nebudou vyzouvat.

Do mateřské školy, prosím, přineste jeden balík papírových kapesníků a jednu krabičku tahacích papírových kapesníků. Během prvních týdnů docházky dítěti dále připravte tyto věci, které bude dítě využívat v mateřské škole:

- hrneček (ideálně s uchem, nerozbitný a omyvatelný v myčce)
- polštářek na sezení na zemi (budeme jej používat při řízených činnostech na koberci)
- menší ručník (ten si budou sami rodiče jednou za týden vyměňovat)
- knížku do společné knihovny (tu si na konci docházky dítěte opět odnesete domů)
- plyšového kamaráda či drobnou hračku, kterou si dítě bude moci vzít s sebou k usínání (ta by měla být v souladu s vybavením třídy – tedy ideálně z přírodního materiálu a barev)

Je dobré, aby si dítě tyto věci poznalo a vědělo, že jsou jeho. Raději je však podepište. Dítěti tyto jeho vlastní věci pomohou cítit se ve školce dobře a snáze se adaptovat. Také pro vás rodiče může být přínosné, když mu sami dle svých možností a zásad tyto věci opatříte, než abychom po vás chtěli na začátku školního roku vysoký poplatek do třídního fondu. Na státních školách se pak rodiče často ani nedozví, co se z tohoto poplatku všechno vlastně hradí.

Během školního roku je také vítána kniha (dětská - vhodná ke čtení před spaním, do společné knihovny, pro pedagogy - s nápady na činnosti a tvoření, odborná literatura) či hra, pomůcka nebo hračka na výpůjčku, kterou vám za domluvenou dobu zase vrátíme.

PŘÍLOHA P II: VZOR HODNOTÍCÍHO ARCHU

HODNOTÍCÍ ARCH

Jméno:

Vlastní zhodnocení/názor:

Klady:

-
-
-
-
-

Zápory:

-
-
-
-
-

Vybral/a byste tuto mateřskou školu pro své dítě? (Proč?)

PŘÍLOHA P III: VYPLNĚNÝ HODNOTÍCÍ ARCH – UKÁZKA Č. 1

HODNOTÍCÍ ARCH

Vlastní zhodnocení/názor:

Návrh mateřské školy mě po obsahové stránce velmi zaujal. Ráda bych si přečetla více informací o náplni integrovaných bloků pro přesnější názor.

Klady:

- Princip křesťanské a waldorfské pedagogiky – já osobně tyto principy považuji za velký klad. Současně ale musím připustit, že je to názor velmi subjektivní. Předpokládám ale, že i rodiče, kteří své dítě přihlásí do této mateřské školy, budou zmíněné principy vyhledávat stejně jako já.
- Smíšené třídy – pro děti je smíšená třída přínosem. Mladší děti se učí od starších, starší děti se zase mohou přirozenou cestou učit toleranci (vůči mladším).
- Plánovaná lokalita MŠ a charakter budovy.

Zápory:

- Požadavek křesťanského vyznání u zaměstnaných učitelek – podle mého názoru takový požadavek není zcela vhodný. Pedagog ucházející se o pracovní místo v této škole si musí být vědom toho, že ŠVP MŠ je založen na principech křesťanství a waldorfské pedagogiky a že podle něj bude pracovat s dětmi. Ale určitě by na něj neměl být kladen požadavek ohledně jeho vyznání. Někdo by to mohl považovat za diskriminující.
- V náplni 7. integrovaného bloku je mimo jiné *logopedie*. Nejsem si jistá, jak je to myšleno. Pokud se jedná o něco jako logopedický kroužek, určitě by nestačilo ho provozovat jen 2 měsíce.

Vybral/a byste tuto mateřskou školu pro své dítě? (Proč?)

Principy mateřské školy mi zcela vyhovují. Na základě popisu školy a jejího programu bych dítě ráda přihlásila, ale nejprve bych si zjistila konkrétnější informace o prvcích křesťanství v činnostech s dětmi. Ačkoliv jsem věřící, byla bych opatrná ohledně toho, jak bude náboženství dětem v předškolním věku předkládáno.

PŘÍLOHA P IV: VYPLNĚNÝ HODNOTÍCÍ ARCH – UKÁZKA Č. 2

HODNOTÍCÍ ARCH

Vlastní zhodnocení/názor:

Návrh soukromé mateřské školy se mi líbí. Shledávám jej dobře propracovaným z hlediska provozu a také výchovně vzdělávací náplně. Z textu plyne jasná představa o provozu a o přístupu k dětem, také touha vytvořit MŠ, která nebude pouze frontálně vychovávat a vzdělávat děti, ale která bude klást důraz na jejich individuální všestranný rozvoj a ochranu jejich dětství. Líbí se mi také důraz na křesťanské hodnoty a slavení křesťanských svátků. V případě realizace bych však doporučila zaměřit se na detailnější rozpis koncepce, podpořit v ní a více zdůraznit křesťanský základ a křesťanské hodnoty v MŠ, aby nedošlo ke ztotožnění nebo záměně pedagogických směrů, které staví na křesťanství a křesťanských hodnotách s waldorfskou pedagogikou, která staví na antroposofii.

Klady (navržené MŠ):

- křesťanské hodnoty
- individuální přístup k dětem
- citlivá respektující komunikace (učitel-dítě, ale také dítě-učitel)
- domácí prostředí
- dětství jako hodnota – snaha chránit toto důležité období v životě dětí
- připravit dětem vhodné podmínky bohaté na přírodní materiál
- snaha vést děti k co největší možné samostatnosti

Zápory (navržené MŠ):

- neví se přesně, kde by nová MŠ byla (to se ale většinou řeší v průběhu)
- dle mého názoru chybí detailněji propracovaný popis toho, jak se bude waldorfská pedagogika promítat do koncepce MŠ (zda jí zasáhne také filozofie zakladatele waldorfských škol Rudolfa Steinera)

Vybral/a byste tuto mateřskou školu pro své dítě? (Proč?)

Celkové založení školky a zpracování jejího návrhu a provozu se mi líbí, proto bych si tuto mateřskou školu pro své dítě vybrala, avšak pouze v případě, že bych měla jistotu, že bude vedena v křesťanském - ekumenickém duchu a pouze v případě, že waldorfská pedagogika by se v ní odrážela pouze jako inspirace pro práci s přírodními materiály a jako inspirace nastavení provozu MŠ - pro rozdělení každodenních aktivit. Podrobně bych se o této záležitosti informovala a v případě, že by více zasáhla do procesu výchovy i vzdělávání mého dítěte také filozofie, na které waldorfská pedagogika stojí, volila bych raději jinou MŠ.